

NAŠE REGIÓNY

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

2016

NAŠE REGIÓNY

ŠTATISTICKÝ
ÚRAD
SLOVENSKEJ
REPUBLIKY

2016

NAŠE REGIÓNŸ

2016

Kód publikácie: 011716

Bratislava, december 2016

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Sekcia poskytovania štatistických produktov a služieb
Miletičova 3
824 67 Bratislava

Informačný servis
Telefón: +4212/502 36 339
E-mail: info@statistics.sk
www.statistics.sk

ISBN 978-80-8121-525-4 (online)

Rozmnožovanie obsahu tejto publikácie, ako aj jej jednotlivých častí, v pôvodnej alebo upravenej podobe je možné len s písomným súhlasom Štatistického úradu SR. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie je možné použiť len s uvedením zdroja.

ÚVOD

Vážený čitateľ,

dostáva sa vám do rúk regionálna publikácia v zmenenej podobe. Jej cieľom je predstaviť vám regióny Slovenska prostredníctvom vybraných štatistických informácií z oblasti demografického, sociálneho a ekonomického vývoja v posledných piatich rokoch.

V porovnaní s produktmi regionálneho charakteru z predchádzajúcich rokov prešla táto publikácia vizuálnou i obsahovou zmenou. Pri jej tvorbe boli použité nové vizualizačné prvky, ktoré napomáhajú zvýšiť čitateľnosť samotných štatistických údajov a pochopenie súvislostí medzi štatistickými oblasťami. Grafické časti dopĺňajú krátke textové analýzy.

Akým smerom sa vyvíjajú slovenské regióny? Aké je ich postavenie v rámci Slovenska? Čo sa zlepšilo a čo zhoršilo?

Spoznajte regióny Slovenska prostredníctvom čísel a hľadajte odpovede na otázky aj v tejto publikácii.

METODICKÉ POZNÁMKY

Skratky krajov

BL Bratislavský kraj

TA Trnavský kraj

TC Trenčiansky kraj

NI Nitriansky kraj

ZI Žilinský kraj

BC Banskobystrický kraj

PV Prešovský kraj

KI Košický kraj

Štatistická klasifikácia ekonomických činností

SK NACE Rev. 2

- A Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov
- B Ťažba a dobývanie
- C Priemyselná výroba
- D Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu
- E Dodávka vody, čistenie a odvod odpadových vôd, odpady a služby odstraňovania odpadov
- B-E Priemysel spolu
- F Stavebníctvo
- G Veľkoobchod a maloobchod, oprava motorových vozidiel a motocyklov
- H Doprava a skladovanie
- I Ubytovacie a stravovacie služby
- J Informácie a komunikácia
- K Finančné a poisťovacie činnosti
- L Činnosti v oblasti nehnuteľností
- M Odborné, vedecké a technické činnosti
- N Administratívne a podporné služby
- O Verejná správa a obrana, povinné sociálne zabezpečenie
- P Vzdelávanie
- Q Zdravotníctvo a sociálna pomoc
- R Umenie, zábava a rekreácia
- S Ostatné činnosti
- T Činnosti domácností ako zamestnávateľov, nediferencované činnosti v domácnostiach produkujúce tovary a služby na vlastné použitie
- U Činnosti extrateritoriálnych organizácií a združení

Ak nie je uvedené inak, všetky štatistické údaje sú **za rok 2015**.
Odchýlky v súčtoch a podieloch vznikajú zaokrúhľovaním údajov.
p. b. - percentuálny bod

Zdroje údajov: štatistické zisťovania ŠÚ SR a administratívne zdroje: Geodetický a kartografický ústav; Sociálna poisťovňa; Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR; Ministerstvo vnútra SR, Slovenský hydrometeorologický ústav; Výskumný ústav vodného hospodárstva.

OBSAH

ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE O REGIÓNOCH

9

VYBRANÉ Z DEMOGRAFIE A SOCIÁLNYCH ŠTATISTÍK

13

Obyvatelia 14

Práca 16

Mzdy 18

Príjmy a výdavky domácností 19

Seniori 20

VYBRANÉ Z MAKROEKONOMICKÝCH ŠTATISTÍK

21

Hrubý domáci produkt 22

Organizačná štatistika 24

VYBRANÉ Z ODVETVOVÝCH ŠTATISTÍK

25

Poľnohospodárstvo 26

Priemysel 28

Stavebníctvo a bytová výstavba 30

Doprava 32

Cestovný ruch 34

Informácie a komunikácia 36

VYBRANÉ Z VIACSTRANNÝCH ŠTATISTÍK

37

Životné prostredie 38

Výskum a vývoj 40

1) ZÁKLADNÉ UKAZOVATELE O REGIÓNOCH

Na účely zabezpečenia tvorby a šírenia porovnateľných regionálnych štatistík v rámci Európskej únie bola vytvorená klasifikácia - **Nomenklatúra štatistických územných jednotiek NUTS** (nariadenie č. 1059/2003 a nadväzná vyhláška Štatistického úradu SR č. 438/2004 Z. z. z 19. júla 2004). Podľa tejto klasifikácie sa územie Slovenskej republiky člení nasledovne:

národná úroveň

NUTS 0 a NUTS 1 - územie celej republiky

regionálna úroveň

NUTS 2 - oblasti (4)

NUTS 3 - kraje (8)

lokálna úroveň

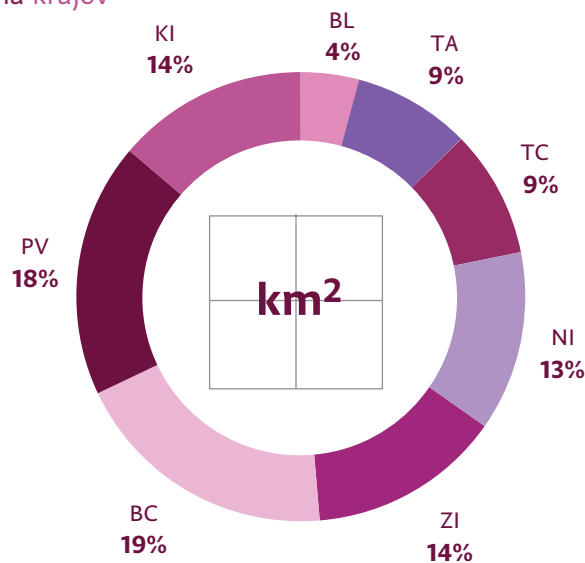
LAU 1 - okresy (79)

LAU 2 - obce (2 890 k 31. 12. 2015)

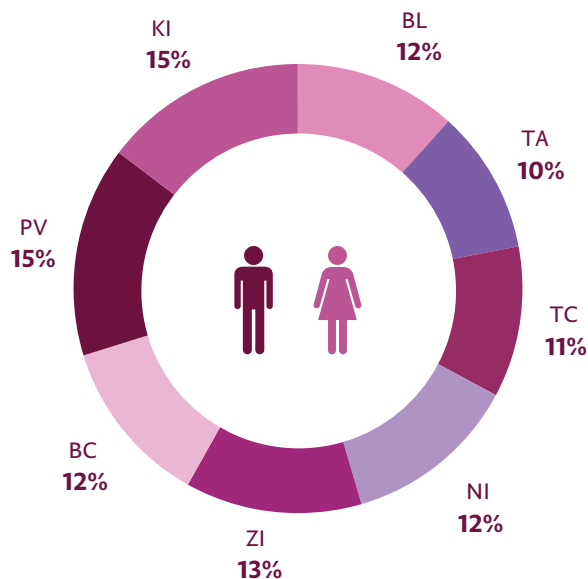
**SLOVENSKO sa rozprestiera na
ROZLOHE 49 035 km²**

**K 31. 12. 2015 nás bolo
SPOLU 5 426 252**

Rozloha krajov

Obyvateľstvo v krajoch

Hustota obyvateľstva v krajoch k 31. 12.

 = 20 obyv. / km²

BL 307

TA 135

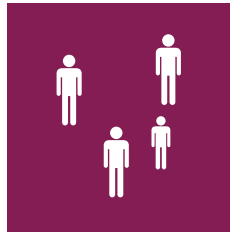
TC 131

NI 108

ZI 101

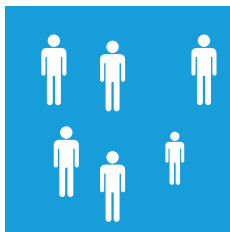
BC 69

PV 91

KI 118

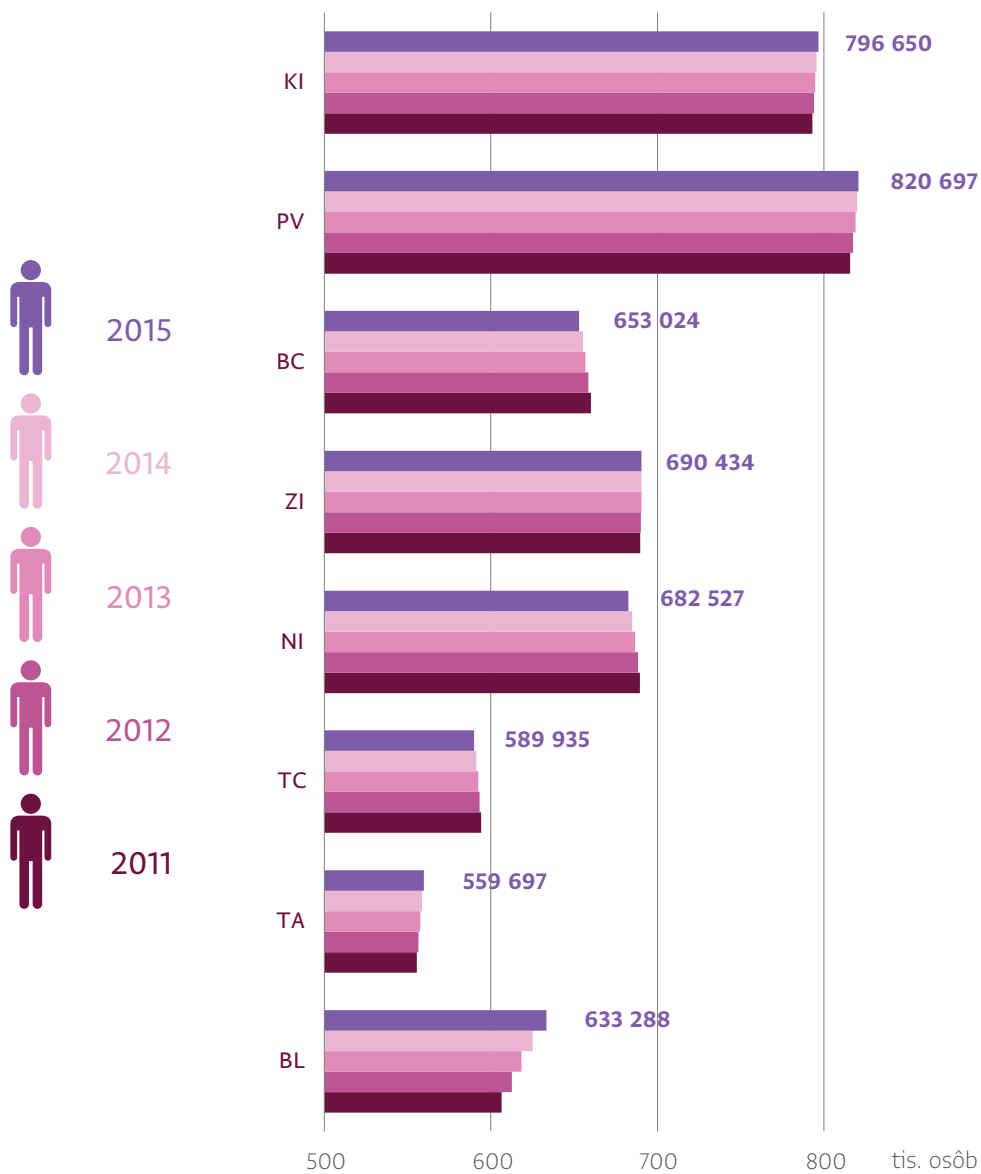

SR 111

Priestorová diferencovanosť v rámci krajiny je výrazná. Hustota obyvateľstva sa v posledných piatich rokoch výrazne nezmenila ani na národnej ani regionálnej úrovni. Výnimkou v rámci regiónov je iba **Bratislavský kraj**, v ktorom **vzrástol počet obyvateľov** v období 2011-2015 o **4,4 %**. To sa prejavilo aj na zvýšení hustoty obyvateľstva o **3,7 %**. Tento rozlohou najmenší kraj vykazuje dlhodobo najvyššiu hustotu obyvateľstva. Naopak najrozsiahlejší kraj (**Banskobystrický kraj**) je najďalej osídlený s najvýraznejším **poklesom počtu obyvateľov** o **1,1 %**.

Hustota nad 1 000 obyvateľov na km² bola v roku 2015 v **siedmych slovenských mestách**. Hustota obyvateľstva centra hlavného mesta **Bratislava** (okres Bratislava I) prekročila **4 000 obyvateľov na km²**.

Vývoj počtu obyvateľov v krajoch k 31. 12.

2) VYBRANÉ Z DEMOGRAFIE A SOCIÁLNÝCH ŠTATISTÍK

OBYVATELIA

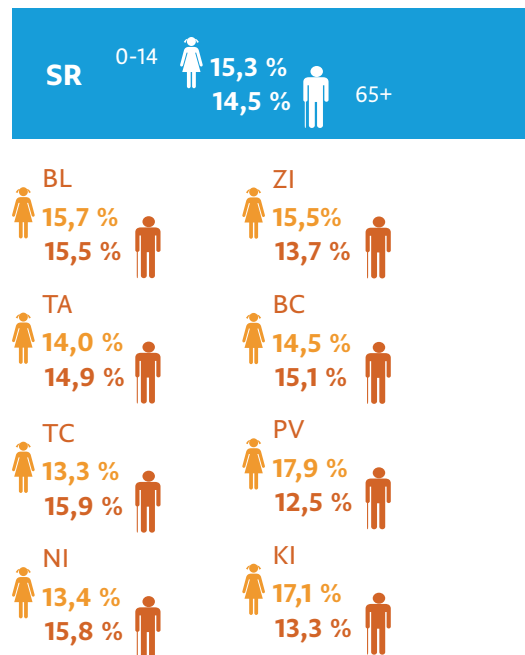
V 2011-2015 celkový prírastok obyvateľstva klesol o 7 tis. osôb vplyvom poklesu prirodzeného prírastku (o 80,1 %). **Bratislavský kraj zostal migračne najatraktívnejším regiónom s vysokými prirodzenými prírastkami** (celkový prírastok sa zvýšil o 22,9 %).

Počet sobášov sa zvýšil o 12,3 %. **Rástol** vo všetkých krajoch, **najviac v Bratislavskom** (o 20,5 %), **najmenej v Prešovskom kraji** (o 6,3 %). Najstaršie nevesty a ženísi boli v Bratislavskom kraji s najvyšším tempom rastu, najmladšie v Prešovskom kraji s najpomalším rastom.

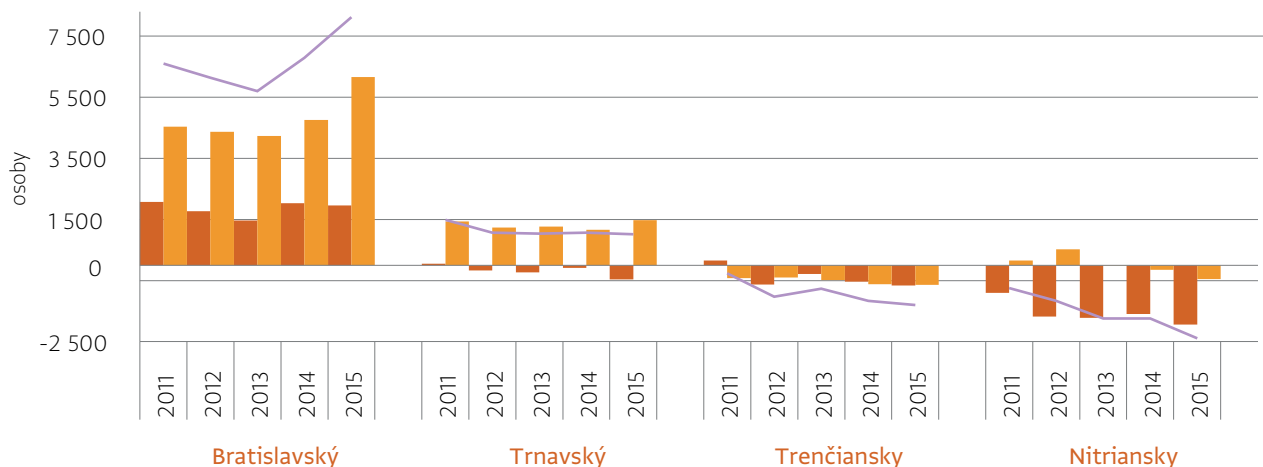
Počet rozvodov klesol o 11,9 %. Znižoval sa vo všetkých krajoch, najviac **v Žilinskom a Prešovskom o pätinu**. **Zvýšil sa iba v Bratislavskom kraji** (o 3,2 %).

Pôrodnosť klesla takmer vo všetkých krajoch s najväčším poklesom v roku 2012. Iba v **Bratislavskom kraji** boli **počty živonarodených detí o 1,5 % vyššie** v roku 2015 ako v roku 2011. Počet zomretých sa zvýšil o 3,7 %. Rast bol vo všetkých krajoch, osciloval od 1,4 % v Košickom kraji do 6,7 % v Prešovskom kraji.

Vybrané vekové skupiny

Vývoj prírastkov obyvateľstva v krajoch

Stredná dĺžka života pri narodení (roky)

		BL	TA	TC	NI	ZI	BC	PV	KI	SR
	2011	73,9	72,0	72,8	71,3	71,4	70,9	72,1	70,8	72,2
	2015	75,2	73,3	74,5	72,5	72,7	72,4	73,1	72,4	73,0
	2011	80,5	79,4	80,3	79,0	79,7	78,9	79,7	78,3	79,4
	2015	81,4	80,1	81,4	79,6	80,6	80,0	80,3	79,6	79,7

Priemerný vek pri prvom sobáši (roky)

	2015	33,3	31,5	31,8	31,9	30,8	31,7	29,5	31,1	31,3
	2015	30,8	28,1	28,3	29,1	28,1	28,9	26,9	28,5	28,7

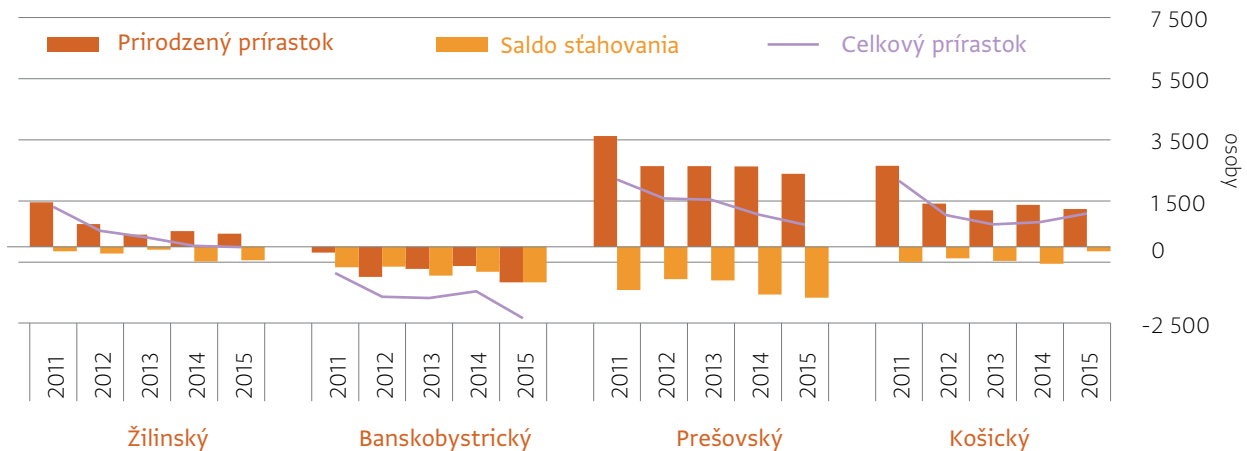
Priemerný vek prvoroďičky (roky)

	2015	30,4	28,1	28,3	27,9	27,5	27,0	26,0	26,4	27,7
---	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

V období 2011-2015 **podiel detskej zložky** klesol o 0,1 p. b. **Vzrástol iba v Bratislavskom a Trnavskom kraji** (o 1,7 p. b. a o 0,1 p. b.). Najvyššie podiely napriek ich poklesu dosahovali východoslovenské kraje.

Podiel poproduktívnej zložky vzrástol o 1,7 p. b. **s najvyšším rastom** o 1,9 p. b. v **Trenčianskom kraji** a najnižším o 1,5 p. b. v Bratislavskom a Prešovskom kraji.

Stredná dĺžka života sa zvýšila u mužov o 0,8 roka, u žien o 0,3 roka. Najvyšší rast u mužov bol v Trenčianskom kraji (o 1,7 rokov), u žien v Košickom kraji (o 1,3 rokov). Rozdiel medzi pohlaviami sa zmiernil vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Trenčianskom a Nitrianskom kraji.

PRÁCA

(výberové zisťovanie pracovných síl)

Priemerný počet ekonomicky aktívnych v rokoch 2011-2015 vzrástol o 2,2 % na 2 738,3 tis. osôb. **Najviac** ich žilo v **Prešovskom kraji** (396 tis.) s najvyšším rastom o 3,9 %. **Najnižší podiel** ekonomicky aktívnych (10,8 %) pripadal na **Trenčiansky kraj**, ich počet rástol najpomalšie (o 0,3 %).

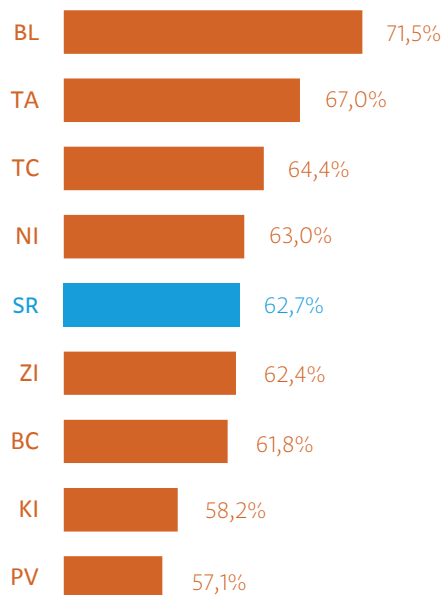
Počet **ekonomicky neaktívnych** osôb **klesol** o 1,5 % na 1 852,9 tis. Znížil sa vo väčšine krajov, s výnimkou Bratislavského a Košického kraja (rast o 3,4 % a 0,5 %). V ich štruktúre sa zvýšil podiel dôchodcov, najvýraznejšie v Banskobystrickom kraji (o 6,1 p. b. na 64,6 %). Naopak, počet študentov klesol vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Bratislavskom kraji (o 28,2 %) a jeho podiel v štruktúre ekonomicky neaktívnych klesol o 8,4 p. b. na 19,1 %.

Počet pracujúcich vzrástol vo všetkých krajoch. **Košický kraj** mal **najvyšší rast počtu pracujúcich** (o 9,8 %), **miery zamestnanosti** (o 5,3 p. b.) a **najvyšší pokles miery nezamestnanosti** (o 6,5 p. b.). V Bratislavskom kraji pribudlo najmenej pracujúcich (o 1,4 %), vzrástol počet nezamestnaných (o 1 %), ale miera nezamestnanosti zostala na rovnakej úrovni ako v roku 2011. Počet nezamestnaných (o 7,4 %) a miera nezamestnanosti (o 0,4 p. b.) vzrástli aj v Trnavskom kraji.

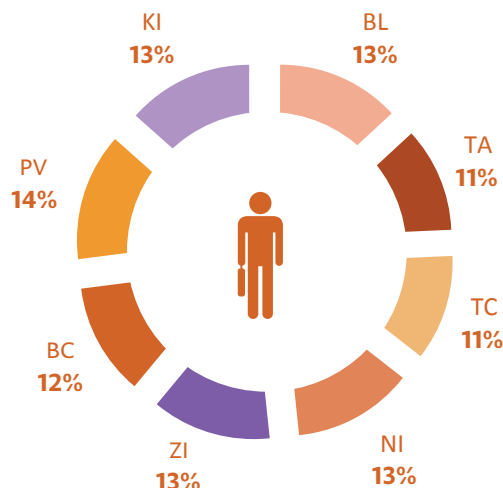
Počet pracujúcich v zahraničí do 1 roka vzrástol za päť rokov o 28,6 %, **najviac v Žilinskom** (o 70,6 %) a **Banskobystrickom kraji** (o 68,4 %). Pokles bol v Trenčianskom a Nitrianskom kraji.

Počet pracujúcich na Slovensku
v roku 2015 bol **2 424 tis.**

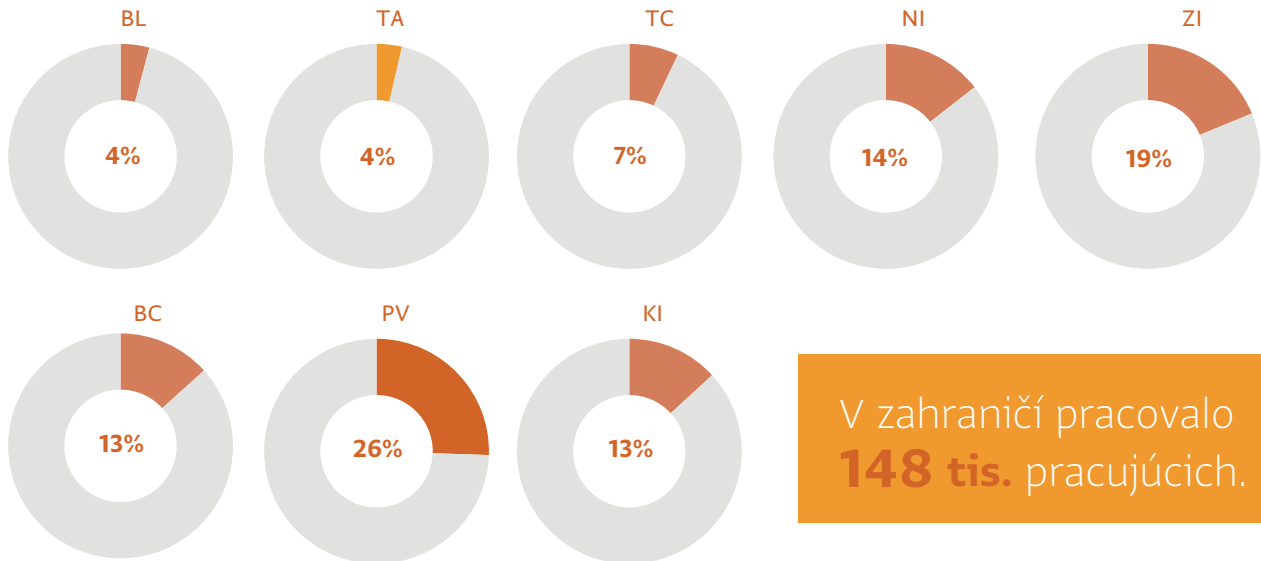
Miera zamestnanosti vo veku 15-64 rokov

Pracujúci v krajoch

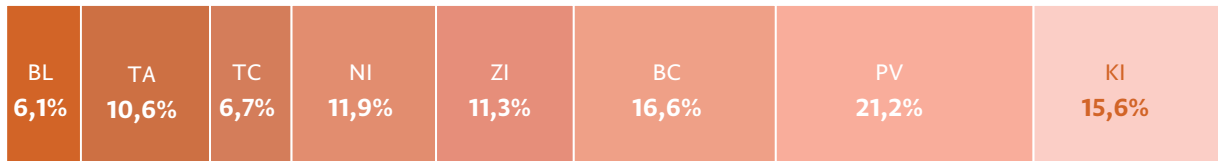

Pracujúci v zahraničí (do 1 roka)

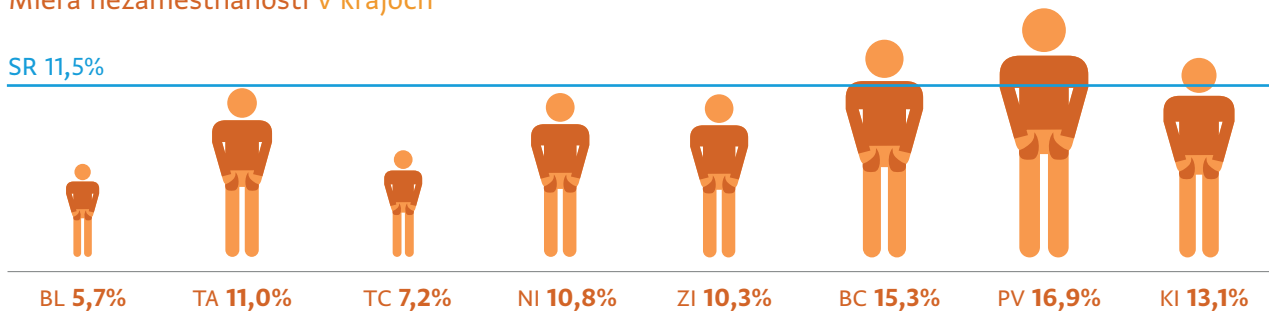
V zahraničí pracovalo
148 tis. pracujúcich.

Nezamestnaní v krajoch

Miera nezamestnanosti v krajoch

SR 11,5%

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

MZDY

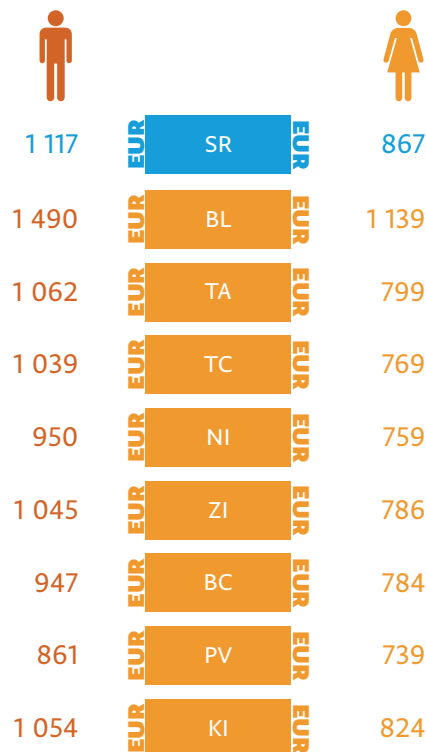
(výberové zisťovanie o štruktúre miezd)

Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca **vzrástla vo všetkých krajoch** u oboch pohlaví. Najviac sa zvýšila v Trenčianskom kraji (o 18,7 %), najmenej v Bratislavskom (o 14,3 %). V porovnaní medzi pohlaviami, vyššie rastové prírastky boli v mzdách žien, najvýraznejšie v Prešovskom kraji (o 21,7 %).

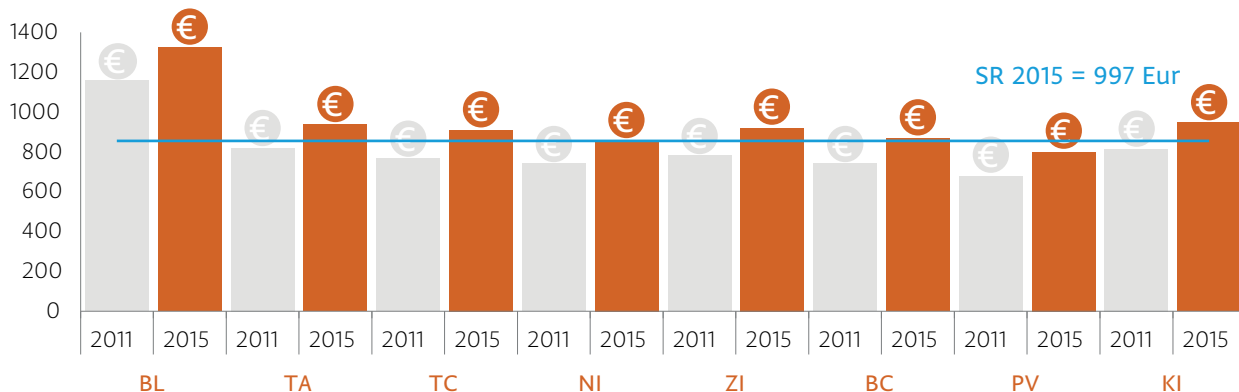
Rozdiel medzi priemernou mesačnou mzdou mužov a žien dosahoval 28,8 %, v krajoch sa pohyboval **od 16,5 % v Prešovskom kraji do 35,1 % v Trenčianskom kraji**. V porovnaní s rokom 2011 sa rozdiely medzi pohlaviami znížili takmer vo všetkých krajoch, najviac v Prešovskom kraji o 7,2 p. b. Iba v Bratislavskom kraji sa rozdiel medzi mužmi a ženami zvýšil o 1,1 p. b.

V členení podľa ekonomických odvetví **najvyššie mzdy vo väčšine krajov** mali zamestnanci **v oblasti informácií a komunikácie**, v Bratislavskom kraji dosahovali 2 170 Eur. V Nitrianskom a Trnavskom kraji boli najvyššie mzdy v priemyselnej výrobe (1 546 Eur a 1 387 Eur). **Najnižšie mzdy** vo všetkých krajoch zarábali zamestnanci **v ubytovacích a stravovacích službách**, pohybovali sa v rozpätí od 497 Eur v Nitrianskom kraji do 692 Eur v Bratislavskom kraji.

Priemerná hrubá mesačná mzda

Vývoj priemernej hrubej mesačnej mzdy

PRÍJMY A VÝDAVKY DOMÁCNOSTÍ

(štatistika rodinných účtov)

Rast mesačných príjmov a výdavkov
v období 2011-2015

Príjmy		Výdavky	
16,9	%	SR	% 10,5
22,4	%	BL	% 8,8
16,9	%	TA	% 20,7
20,9	%	TC	% 18,3
14,0	%	NI	% 7,3
10,9	%	ZI	% 8,5
20,4	%	BC	% 12,8
9,9	%	PV	% 5,6
18,9	%	KI	% 4,8

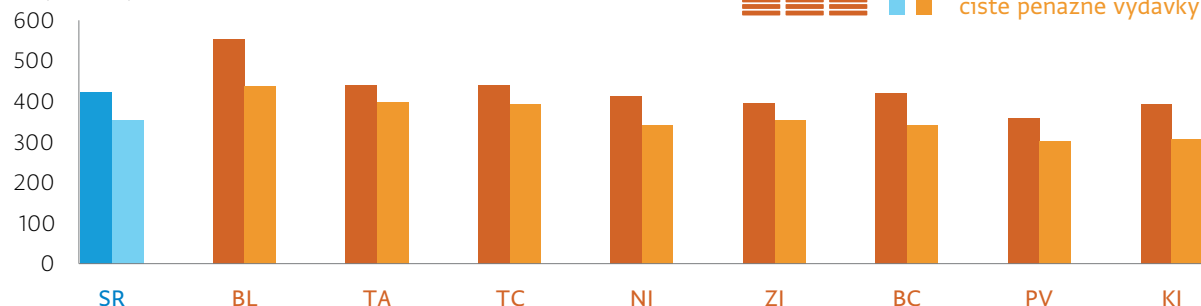
V sledovanom období 2011-2015 mesačné **čisté peňažné príjmy a výdavky domácností vzrástli vo všetkých krajoch**. V roku 2015 sa výška príjmov pohybovala od 359 Eur v Prešovskom kraji do 554 Eur v Bratislavskom kraji. **Rozdiel medzi krajinami s najvyššími a najnižšími príjmami sa zvýšil**, kým v roku 2011 bol 125 Eur, v roku 2015 dosiahol 195 Eur. Kraje s najvyššími a najnižšími príjmami zároveň vykazovali najvyšší a najnižší rast.

Čisté peňažné výdavky boli od 302 Eur v Prešovskom kraji do 436 Eur v Bratislavskom kraji. Tempo rastu bolo pomalšie ako v príjmoch. **Rozdiel vo výdavkoch medzi krajinami s najvyššími a najnižšími výdavkami** na začiatku sledovaného obdobia dosahoval 115 Eur, na konci obdobia **bol 134 Eur**.

Najväčší objem z celkových výdavkov vynaložili domácnosti na potraviny a nealkoholické nápoje (19 %) a výdavky za bývanie, elektrinu, vodu a plyn (18,9 %). **Výdavky na potraviny klesli vo väčšine krajov**, ich rast bol iba v Trenčianskom (o 4,7 %) a Košickom kraji (o 1,3 %). Výdavky na energie sa zvýšili vo väčšine krajov, najvýraznejšie v Trnavskom kraji (o 10,6 %). Najviac **rástli výdavky na dopravu**, v krajoch bol ich rast od 24 % v Košickom do 77 % v Banskobystrickom kraji.

Čisté peňažné príjmy a výdavky domácností

Eur / mesiac / osoba

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

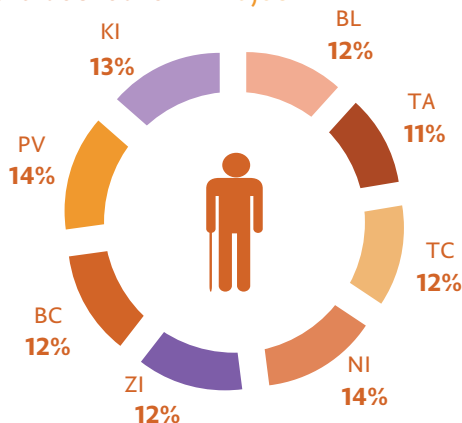
SENIORI

Počet poberateľov dôchodkov v roku 2015 bol 1 360 tisíc a za posledných päť rokov sa zvýšil o 5,1 %. **Najviac ich pribudlo v Bratislavskom kraji** (o 7,7 %), **najmenej v Banskobystrickom** (o 2,8 %). Spolu bolo vyplatených 1 657 tis. dôchodkov, oproti roku 2011 ich počet narástol o 4,3 %.

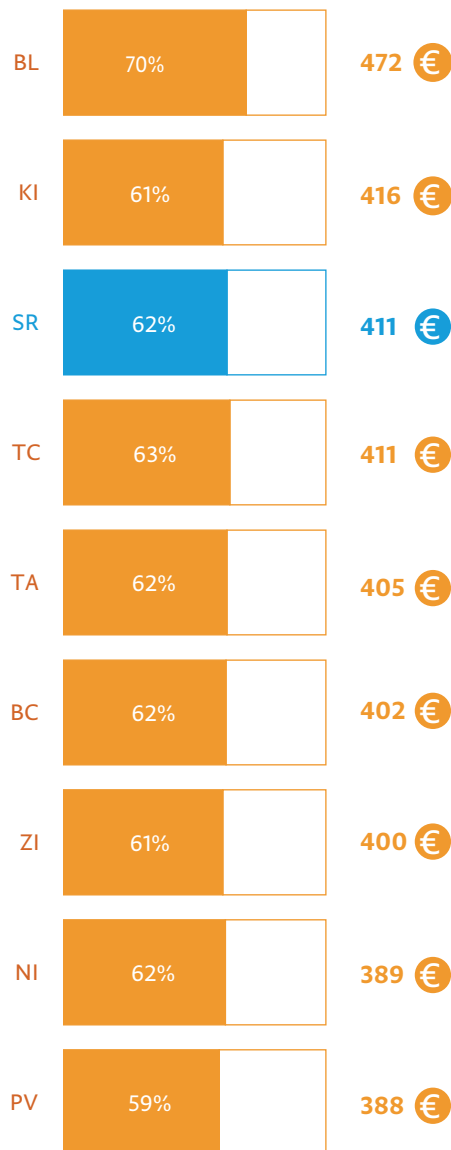
Najviac bolo vyplatených **starobných sólo dôchodkov**, z celkového počtu 1 032,2 tis. predstavovali podiel od 59 % v Prešovskom kraji do 70 % v Bratislavskom. V regiónoch **rástol ich počet od 6,7 % v Banskobystrickom do 9,9 % v Bratislavskom kraji**. Priemerná výška starobných sólo dôchodkov sa zvýšila o 13,5 %, najvýraznejšie v Trnavskom kraji (o 14,3 %).

Najviac invalidných dôchodkov bolo vyplatených v **Prešovskom kraji**, ich podiel na celkovom počte vyplácaných dôchodkov v kraji tvoril 17,7 %. Najmenej invalidných dôchodkov bolo vyplatených v Bratislavskom kraji (9,9 %). Vo všetkých krajoch klesol počet vyplácaných vdovských a sirotských dôchodkov. **Najviac vdovských dôchodkov** bolo vyplatených v **Nitrianskom kraji** (18,9 % zo všetkých dôchodkov kraja). Priemerná výška všetkých typov dôchodkov za päť rokov vzrástla.

Poberatelia dôchodkov v krajoch

Podiel vyplácaných starobných sólo dôchodkov a ich priemerná výška v krajoch

3) VYBRANÉ Z MAKROEKONOMICKÝCH ŠTATISTÍK

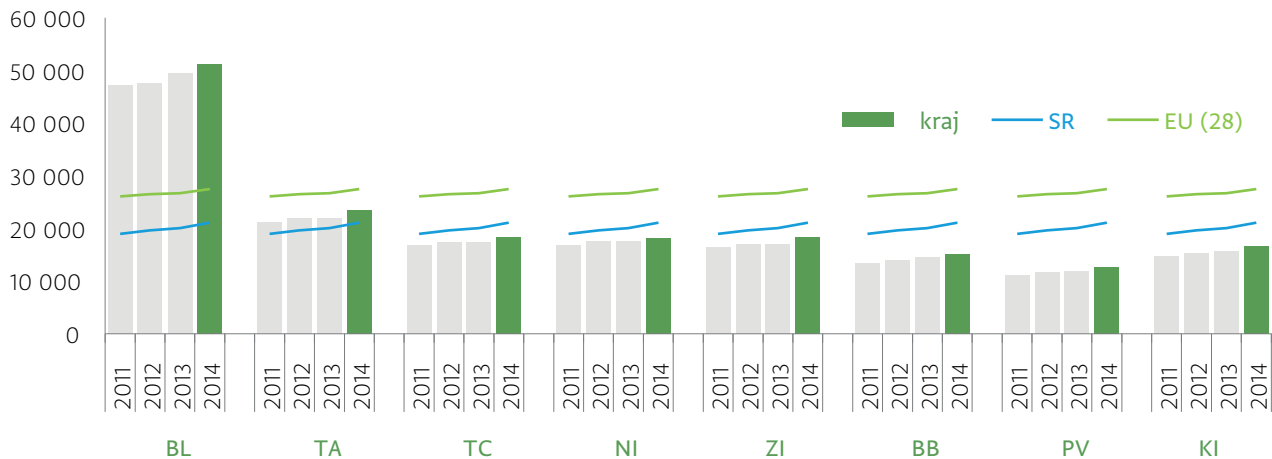
HRUBÝ DOMÁCI PRODUKT

Pozícia Bratislavského kraja je dlhodobo dominantná. V roku 2014 bol najvyšší objem hrubej pridanej hodnoty v absolútnom vyjadrení dosiahnutý v Bratislavskom kraji (19 127 mil. Eur, rast od roku 2011 o 1 416 mil. Eur), najnižší v Banskobystrickom kraji (5 932 mil. Eur, rast o 445 mil. Eur). **Najvyššie tempo rastu hrubej pridanej hodnoty** medzi rokmi 2011 a 2014 bolo zaznamenané v Prešovskom (o 11 %), najnižšie v Nitrianskom kraji (o 3 %).

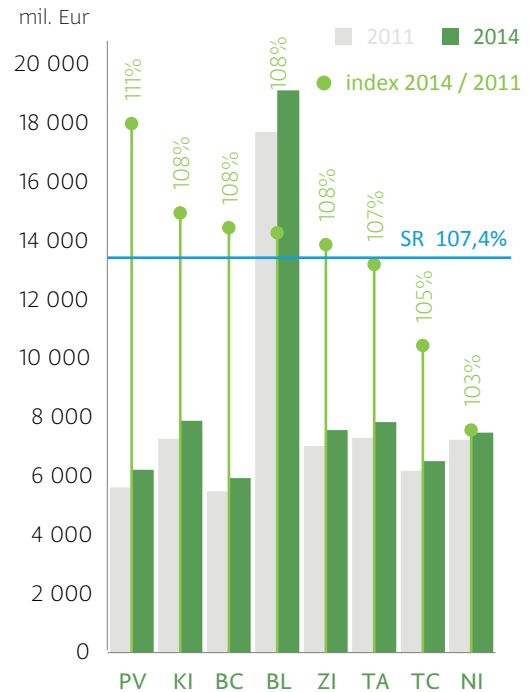
V roku 2014 celkový objem vytvoreného HDP v Bratislavskom kraji (21 075 mil. Eur) trojnásobne prevyšoval objem HDP vytvoreného v Banskobystrickom kraji (6 536 mil. Eur) a objem HDP na obyvateľa štvornásobne prevyšoval objem HDP na obyvateľa v Prešovskom kraji. Objem **HDP na obyvateľa v Bratislavskom kraji** ako v jedinom **prekročil priemer krajín EÚ (186 %)**, kým v **Prešovskom kraji** dosiahol iba **46 % priemeru EÚ**.

Vývoj HDP v krajoch

parita kúpnej sily / obyv.

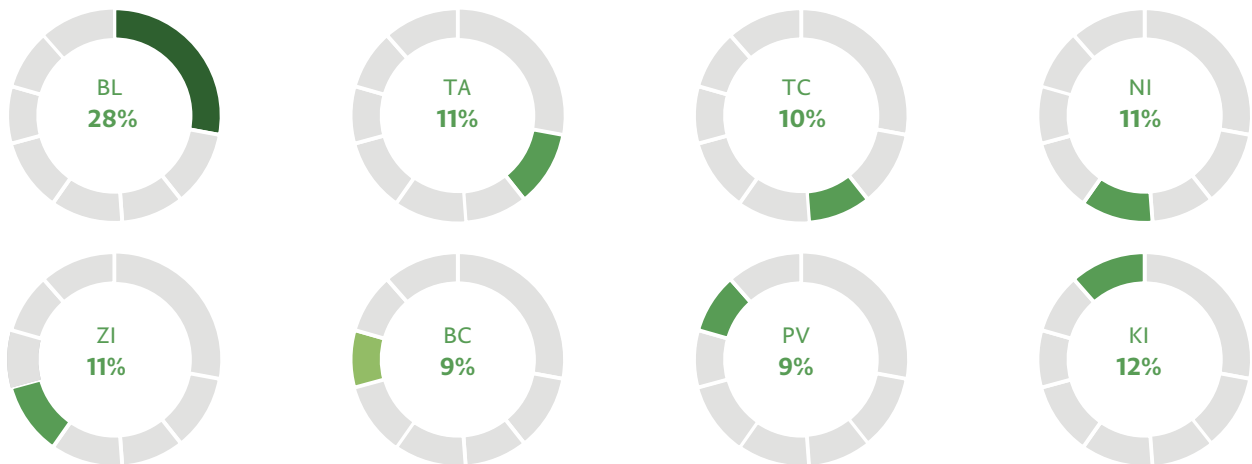
Hrubá pridaná hodnota v krajoch (v bežných cenách)

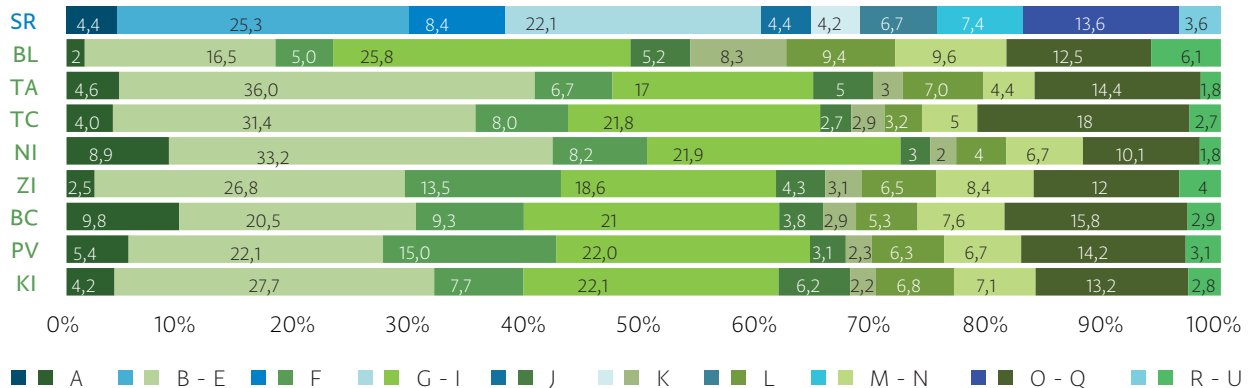
V roku 2014 boli **najväčšie objemy hrubej pridanej hodnoty v Bratislavskom kraji takmer vo všetkých skupinách ekonomických činností**, hlavne v priemysle (3 161 mil. Eur), obchode, doprave a skladovaní, ubytovacích a stravovacích službách (4 928 mil. Eur), verejnej správe, obrane, povinnom sociálnom zabezpečení, vzdelávaní, zdravotníctve a sociálnej pomoci (2 397 mil. Eur).

Nitriansky kraj dominoval **v poľnohospodárstve, lesníctve a rybolove** (665 mil. Eur). Táto ekonomická činnosť zaznamenala **najvyššie tempá rastu** vo všetkých krajoch, najviac **v Bratislavskom** (o 72 %) a **Trenčianskom kraji** (o 51 %). **Najvyšší objem** hrubej pridanej hodnoty **v stavebníctve** bol **v Žilinskom kraji** (1 025 mil. Eur). Výrazne sa zvýšila hrubá pridaná hodnota v Trnavskom kraji v informáciách a komunikácii (o 41 %), v Prešovskom kraji v oblasti nehnuteľností (o 28 %).

HDP v krajoch v roku 2014

Štruktúra hrubej pridanej hodnoty podľa ekonomických činností v krajoch v roku 2014

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

ORGANIZAČNÁ ŠTATISTIKA

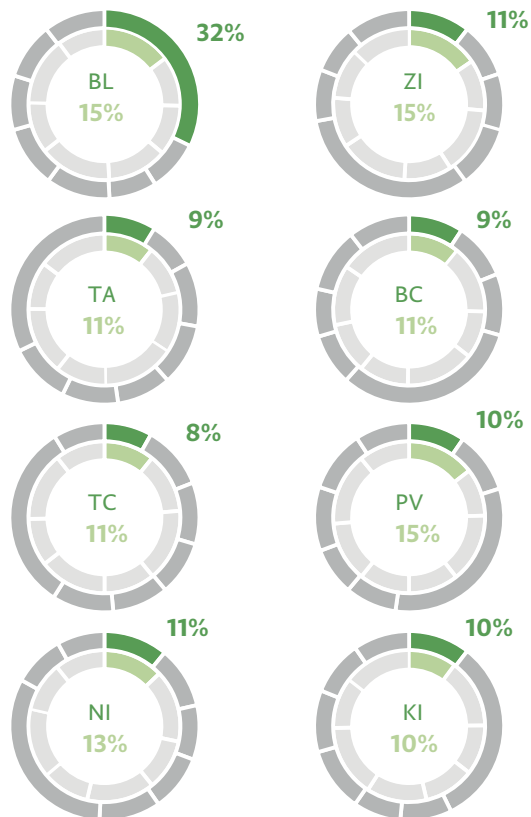
V registri organizácií bolo evidovaných ku koncu roka 2015 spolu **207 655 právnických osôb** (38 % zo všetkých právnych subjektov). **Najviac boli zastúpené v Bratislavskom kraji** (66 872), **najmenej v Trenčianskom kraji** (16 930). V porovnaní s rokom 2011 vzrástol ich počet iba v Žilinskom, Nitrianskom a Bratislavskom kraji.

Podniky tvorili v štruktúre právnických osôb 93 %. Ich počet sa za päť rokov zvýšil vo všetkých krajoch, najvýraznejšie v Žilinskom (o 43,3 %) a Nitrianskom kraji (o 36,9 %). Z hľadiska veľkostnej štruktúry **najviac veľkých podnikov** s počtom zamestnancov nad 250 bolo **v Bratislavskom kraji** (217), **najmenej v Banskobystrickom kraji** (49).

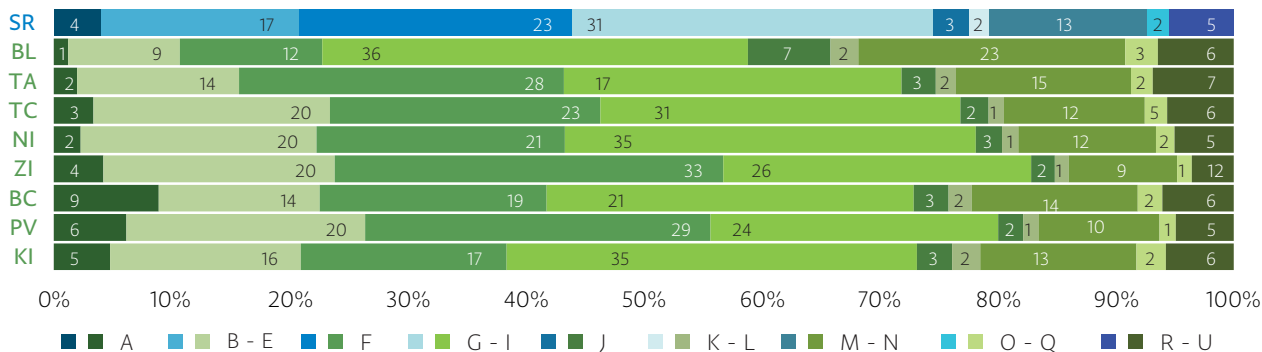
Počet aktívnych **fyzických osôb - podnikateľov** dosiahol 338 467, **najviac** zastúpení boli **v Žilinskom** (52 287), **najmenej v Košickom kraji** (34 408). Oproti roku 2011 došlo k ich poklesu vo všetkých krajoch, najviac v Bratislavskom (o 18,4 %).

Právne subjekty v krajoch k 31. 12. 2015

■ právnické osoby ■ fyzické osoby - podnikatelia

Živnostníci podľa ekonomických činností v krajoch

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

4) VYBRANÉ Z ODVETVOVÝCH ŠTATISTÍK

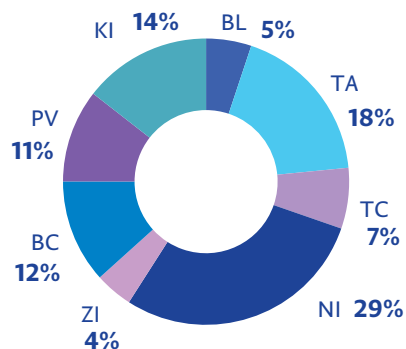

POĽNOHOSPODÁRSTVO

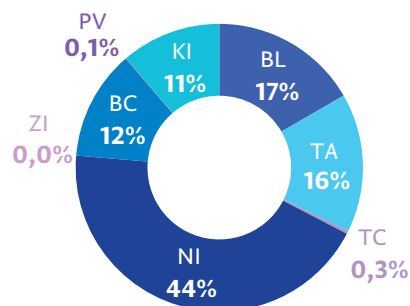
Na poľnohospodárske účely bola využívaná takmer polovica celkovej výmery pôdy na Slovensku v roku 2015. V posledných piatich rokoch bol vývoj pôdneho fondu poznačený ubúdaním poľnohospodárskej pôdy (o 0,9 %). Orná pôda v roku 2015 zaberala 1,4 mil. ha (59 % poľnohospodárskej pôdy). **Nitriansky kraj má pre poľnohospodárstvo mimoriadne vyhovujúce prírodné i klimatické podmienky. Poľnohospodárska pôda** v tomto regióne v roku 2015 zaberala **19,5 %** z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy Slovenska, z nej orná pôda tvorila 87,2 % rozlohy kraja. Banskobystrický kraj mal druhý najvyšší podiel poľnohospodárskej pôdy (17,1 %), ale zároveň najvyšší podiel nepoľnohospodárskej pôdy (56,7 %).

Hrubá **poľnohospodárska produkcia** od roku 2011 klesla na úrovni Slovenska v bežných cenách o 7 % (pri poklese rastlinnej produkcie o 6,3 % a živočíšnej produkcie o 8,1 %). Klesla vo všetkých krajoch, najviac **v Banskobystrickom kraji** (25,5 %) pri najvýraznejšom **poklese živočíšnej produkcie** (o 30,7 %). Najväčší **pokles rastlinnej produkcie** bol **v Žilinskom kraji** (o 22,2 %). Rast rastlinnej produkcie bol v Košickom (o 6,7 %) a Trnavskom kraji (o 1,8 %), rast živočíšnej produkcie bol iba v Bratislavskom (11,8 %) a Nitrianskom kraji (o 10,4 %).

Orná pôda v krajoch

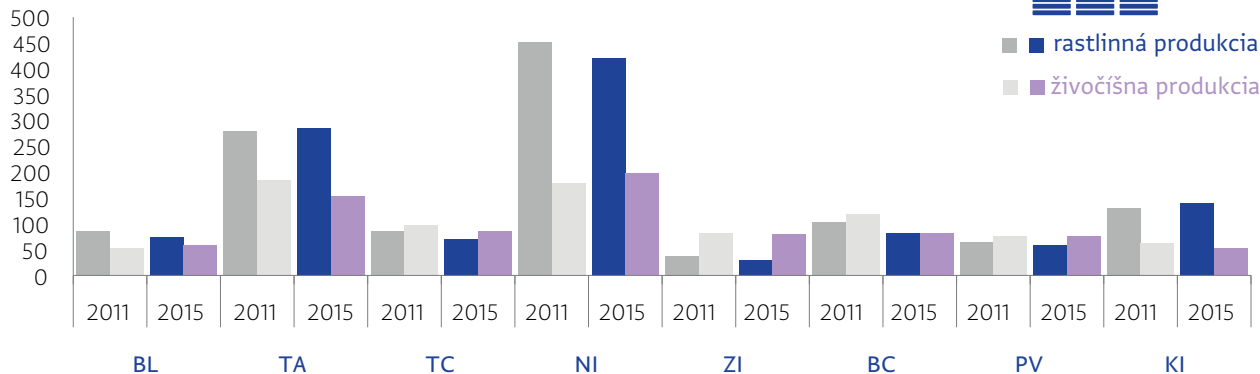

Vinice v krajoch

Hrubá poľnohospodárska produkcia (v bežných cenách)

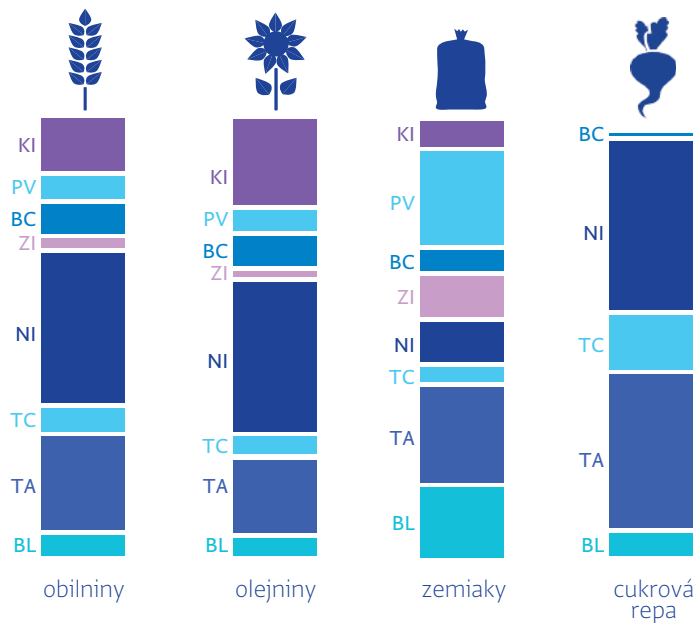
tis. Eur

■ rastlinná produkcia
■ živočíšna produkcia

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Produkcia vybraných poľnohospodárskych plodín v krajoch

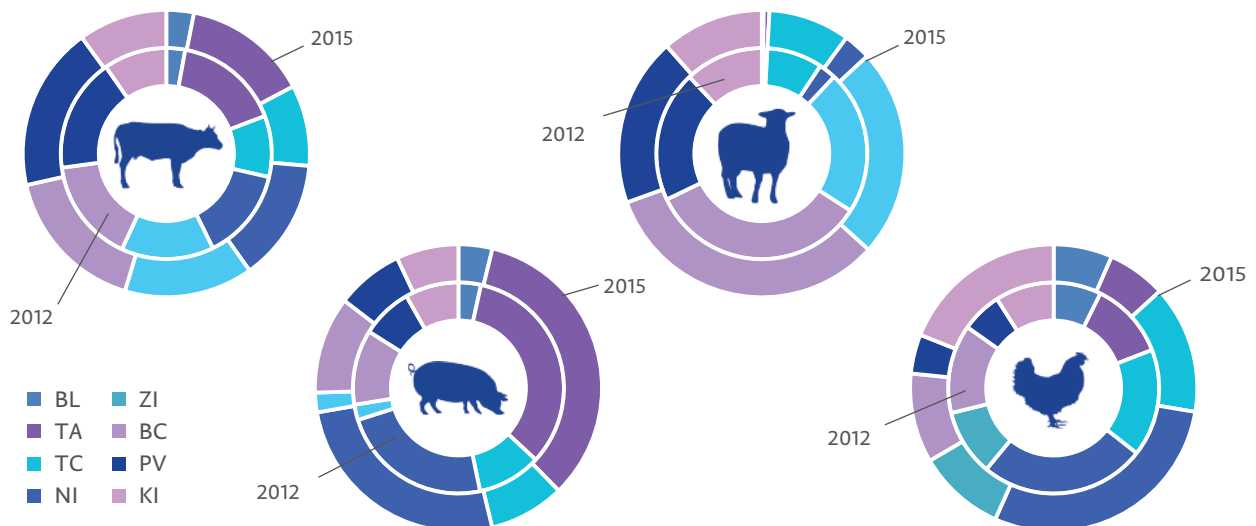

Napriek poklesu produkcie **tržby za predaj** poľnohospodárskych výrobkov z prvovýroby **vzrástli** v rozmedzí rokov 2011 - 2015 o 5,4 % (rastlinná výroba o 6,9 %, živočíšna o 3,5 %). **Najviac** sa zvýšili tržby v **Košickom kraji** (o 34,7 %), a to za predaj rastlinných (o 31,3 %) aj živočíšnych výrobkov (o 42,3 %).

V Košickom kraji sa najviac **zvýšila produkcia obilnín** (o 32,7 %) a **olejnín** (o 25,4 %). V posledných rokoch výrazne **klesla produkcia zemiakov**, zvýšila sa iba v Trnavskom kraji o 17,9 %. Produkcia cukrovej repy sa zvýšila najviac v Banskobystrickom kraji (o 47 %).

Stavy hovädzieho dobytku sa zvýšili v Bratislavskom kraji (o 4,5 %), najviac ošápaných príbudo v Nitrianskom kraji (o 11,7 %). Stavy oviec vzrástli iba v Nitrianskom (o 8,8 %) a Trenčianskom kraji (0,4 %).

Stavy hospodárskych zvierat v krajoch k 30. 11.

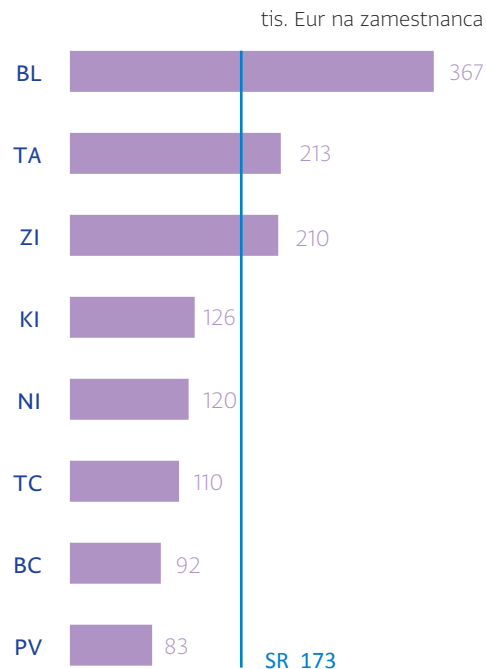
PRIEMYSEL

V rokoch 2011-2015 tržby za vlastné výkony a tovar **rástli** na národnej úrovni o 13,5 %, ich vývoj v regiónoch bol v priebehu obdobia kolísavý. Najrýchlejšie rástli v Žilinskom kraji (o 42,9 %). Pokles tržieb bol iba v Košickom kraji (o 5,7 %).

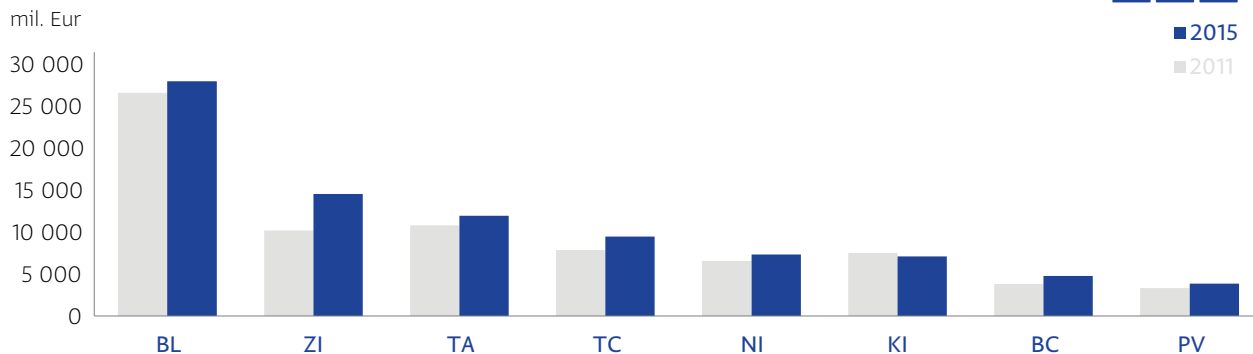
Produktivita práce z tržieb za vlastné výkony a tovar na národnej úrovni postupne vzrástla o 11,2 %, nevýrazný pokles bol zaznamenaný len v roku 2014. Počas celého sledovaného obdobia rástla v Nitrianskom, Banskobystrickom a Prešovskom kraji, v ostatných krajoch bol jej vývoj premenlivý. **Najrýchlejšie rástla v Žilinskom a Banskobystrickom kraji** (viac ako o jednu štvrtinu), o 5,7 % klesla v Bratislavskom a o 13,5 % v Košickom kraji.

V priebehu celého sledovaného obdobia **zamestnanosť rástla len v Žilinskom kraji** (rast o 13 %), vo väčšine krajov jej vývoj kolísal. Najväčší pokles zamestnanosti bol v Nitrianskom kraji (o 10,1 %).

Mzdy v priemysle rástli vo všetkých krajoch, **najrýchlejšie v Žilinskom kraji**, kde mzda vzrástla o 158 Eur v porovnaní s rokom 2011. **Najnižší rast miezd bol v regiónoch východného Slovenska** (v Prešovskom kraji o 85 Eur, v Košickom kraji o 76 Eur) a v Banskobystrickom kraji (o 71 Eur).

Produktivita práce z tržieb
za vlastné výkony a tovar

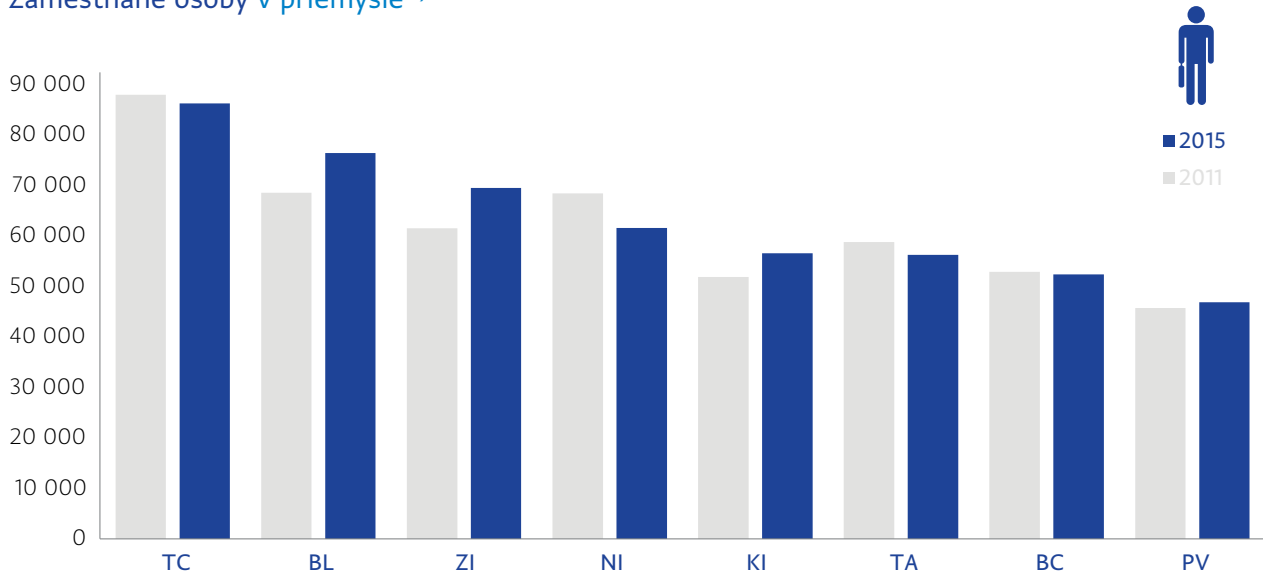
Tržby za vlastné výkony a tovar

■ 2015

■ 2011

Zamestnané osoby v priemysle ¹⁾

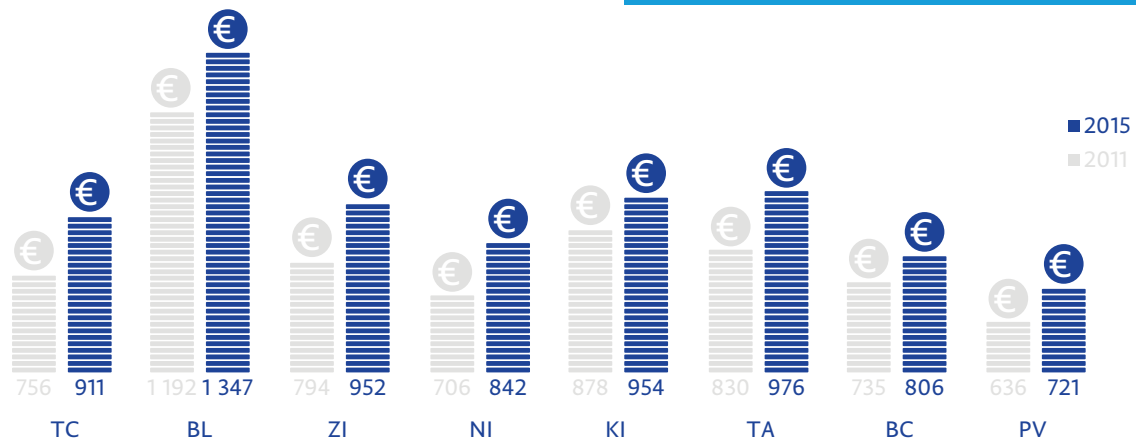

SR

rok 2011 822 €

rok 2015 958 €

Priemerná nominálna mesačná mzda v priemysle

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

1) zamestnanci a podnikatelia

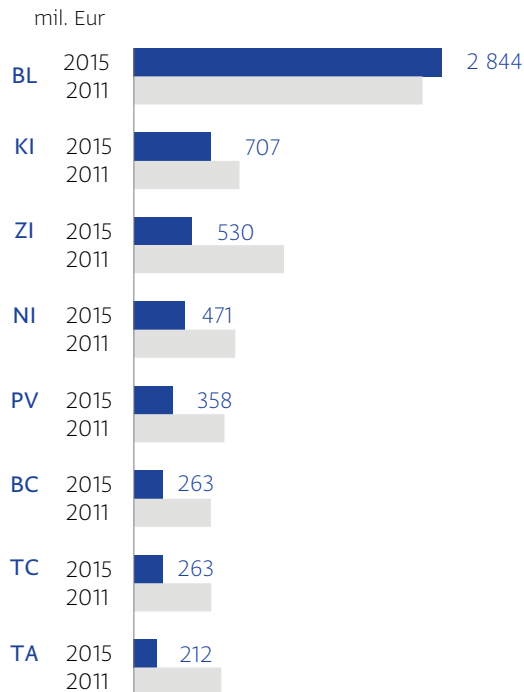
STAVEBNÍCTVO A BYTOVÁ VÝSTAVBA

Vývoj stavebnej produkcie prudko klesal v rokoch 2011 až 2013. V roku 2015 sa produkcia vykonaná vlastnými zamestnancami medziročne zvýšila o 19,7 % a podľa dodávateľských zmlúv o 29,3 %. **Vo všetkých regiónoch, s výnimkou Bratislavského kraja** s rastom o 6,7 %, tržby za vlastné výkony a tovar za posledných päť rokov klesli. Najvýraznejšie sa znížili v Trnavskom kraji (o 73,6 %).

Počet zamestnaných osôb klesol o 10,7 %. **Najvýraznejší pokles zamestnanosti bol v Trenčianskom** (o 17,7 %) a Žilinskom kraji (o 16,7 %). Rast bol iba v Bratislavskom kraji (o 4,9 %). Mzdy v stavebníctve sa zvýšili o 4,7 %, najviac v Prešovskom kraji (o 12 %). Mierny pokles miezd bol v Bratislavskom, Trnavskom a Žilinskom kraji.

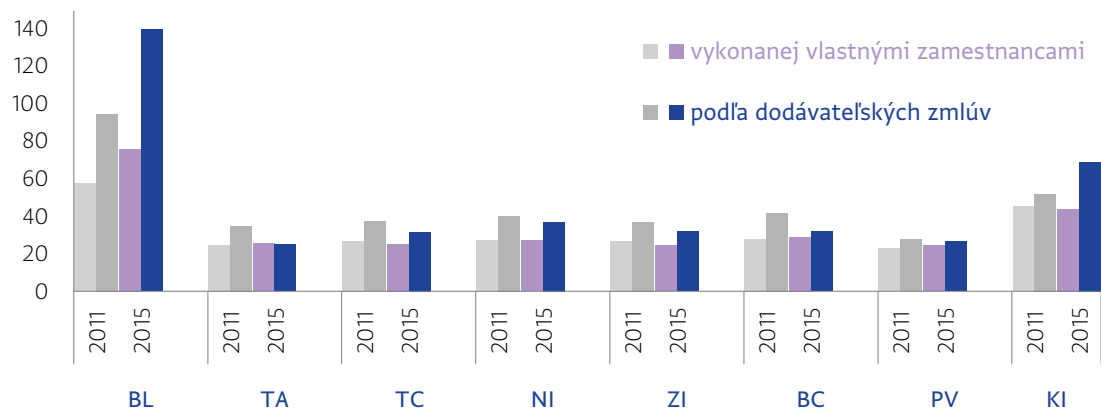
Bytová výstavba je najvýraznejšia v Bratislavskom kraji. Počet dokončených bytov vzrástol o 30,8 %, počet začatých bytov sa strojnásobil. V Trnavskom, Žilinskom a Košickom kraji počet dokončených bytov klesol. V Košickom kraji bola najnižšia rozostavanosť (5 775 bytov v roku 2015). Priemerná obytná plocha dokončeného bytu bola najvyššia v Žilinskom kraji (79,7 m²), najmenšia v Banskobystrickom kraji (64,3 m²).

Tržby za vlastné výkony a tovar v stavebníctve

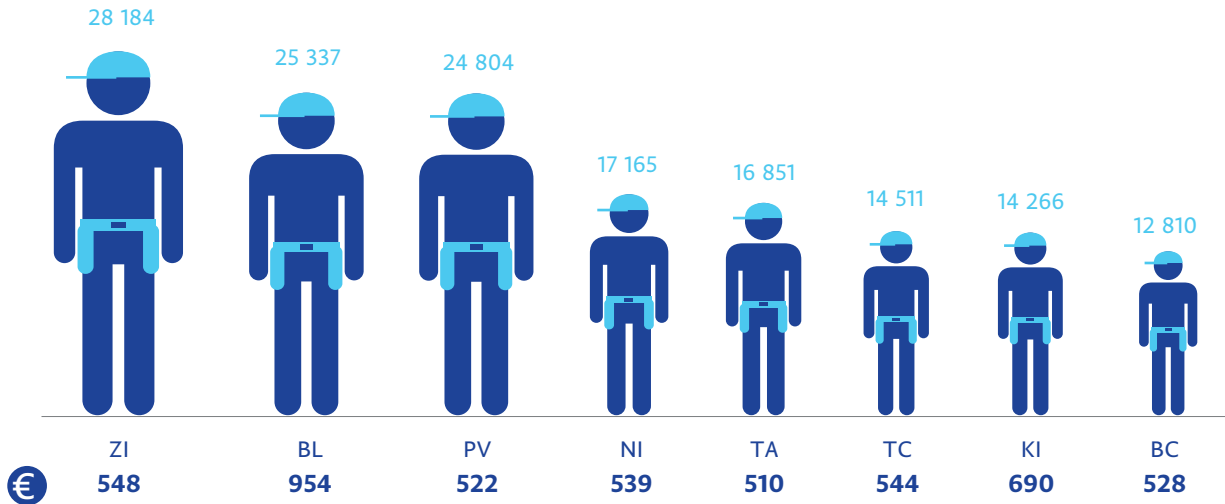

Produktivita práce zo stavebnej produkcie

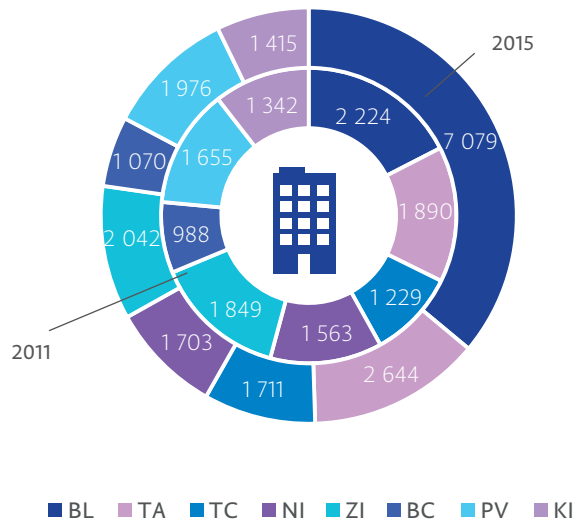
tis. Eur / zamestnaná osoba

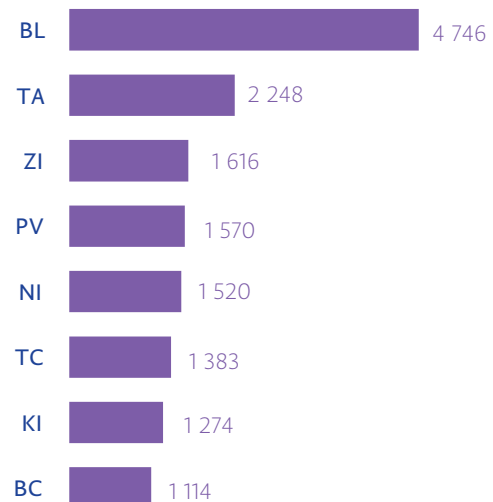
Priemerný počet zamestnaných osôb ¹⁾ a priemerná nominálna mesačná mzda v stavebníctve

Začatá bytová výstavba v krajoch

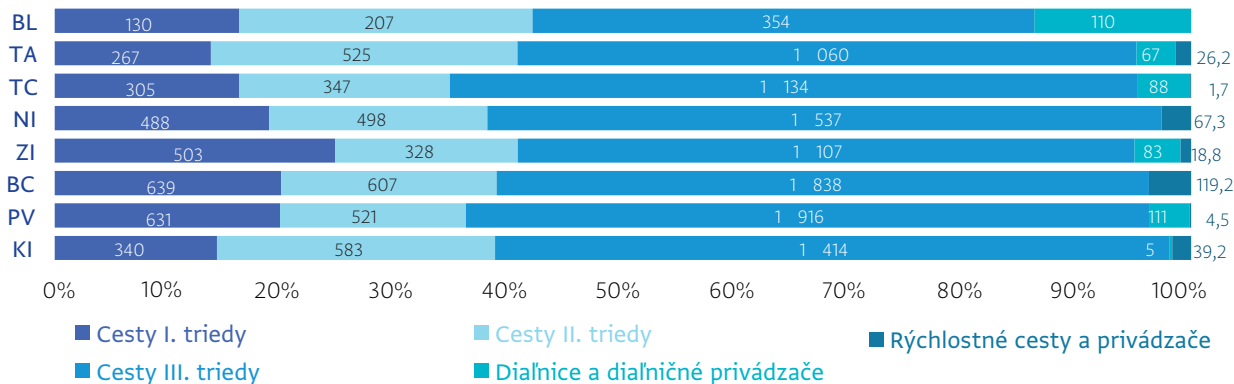

Dokončené byty v krajoch

DOPRAVA

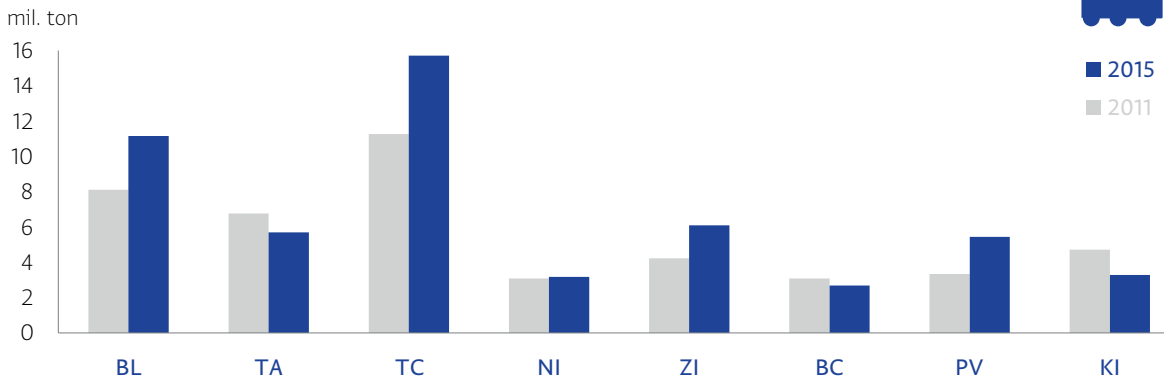
Štruktúra ciest v krajoch k 31. 12.

Celkovo bolo v roku 2015 na Slovensku 18 tis. km ciest, z toho najväčší podiel (57,5 %) tvorili cesty III. triedy. Celkovo **pribudlo** za päť rokov **34 km nových diaľničných úsekov** v Žilinskom a Prešovskom kraji a **35 km rýchlostných ciest** v Banskobystrickom a Košickom kraji.

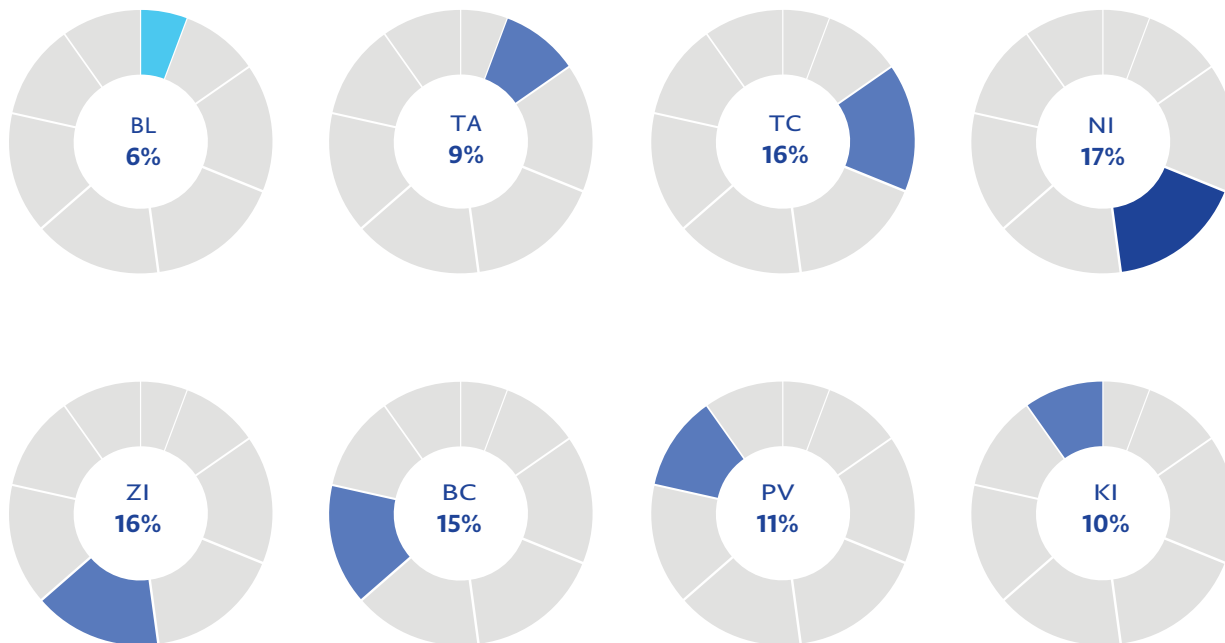
Počet **motorových vozidiel** každoročne stúpa, v roku 2015 ich na slovenských cestách jazdilo 2,8 mil., čo je od roku 2011 rast o 16,4 %. Najväčší podiel tvorili osobné motorové vozidlá (71,5 %), **najviac** ich **jazdilo po cestách Bratislavského** (17,7 %) a Nitrianskeho **kraja** (13,3 %), najmenší podiel vykazoval Trenčiansky kraj (10,7 %). Počet osôb cestujúcich verejnou cestnou dopravou klesol za posledných päť rokov o 17,3 % na 247,7 mil. **Preprava osôb klesla vo všetkých regiónoch**, najvýraznejšie v Žilinskom kraji (o 21,6 %). Najviac cestujúcich bolo v Nitrianskom (41,4 mil.) a v Žilinskom kraji (40 mil. osôb), najmenej v Bratislavskom kraji (14,2 mil.). **Preprava tovarov vzrástla** vo väčšine krajov, **najviac v Prešovskom** (o 63,2 %) a **Žilinskom kraji** (44,4 %).

Preprava tovarov cestnou verejnou dopravou

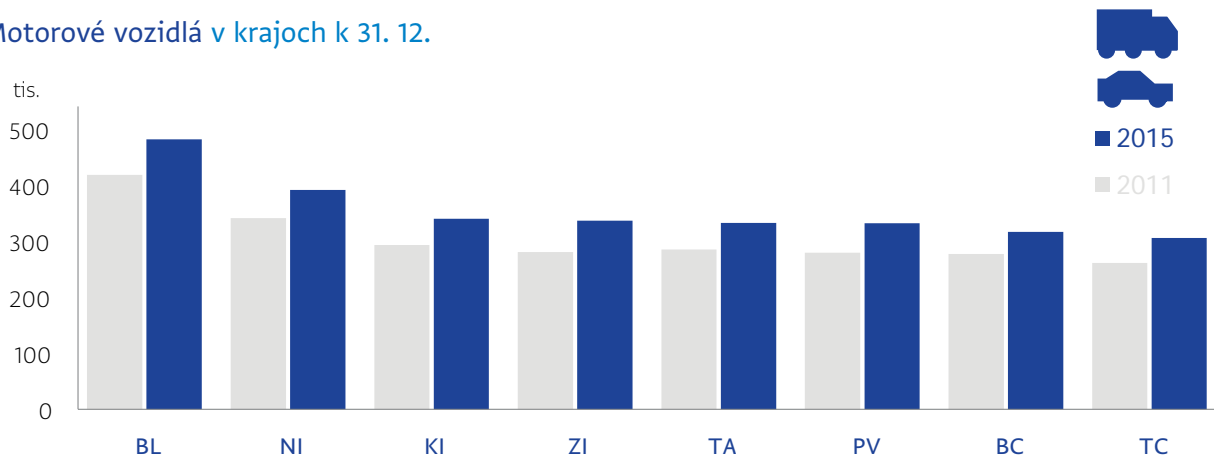

BL, TA, TC, NI, ZI, BC, PV, KI

Preprava osôb cestnou verejnou dopravou

Motorové vozidlá v krajoch k 31. 12.

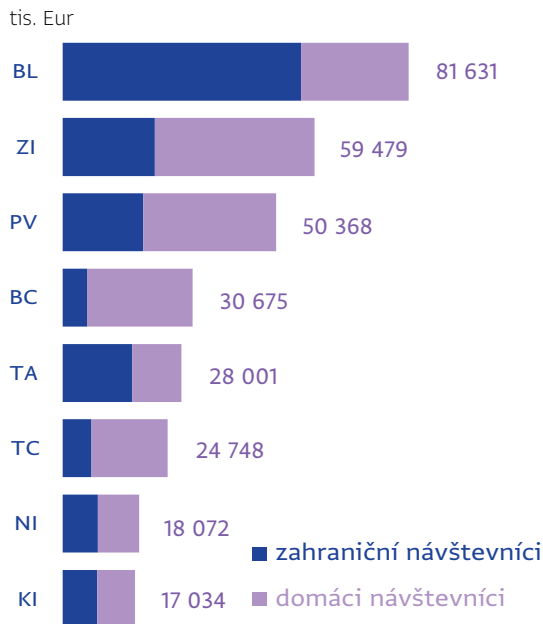

CESTOVNÝ RUCH

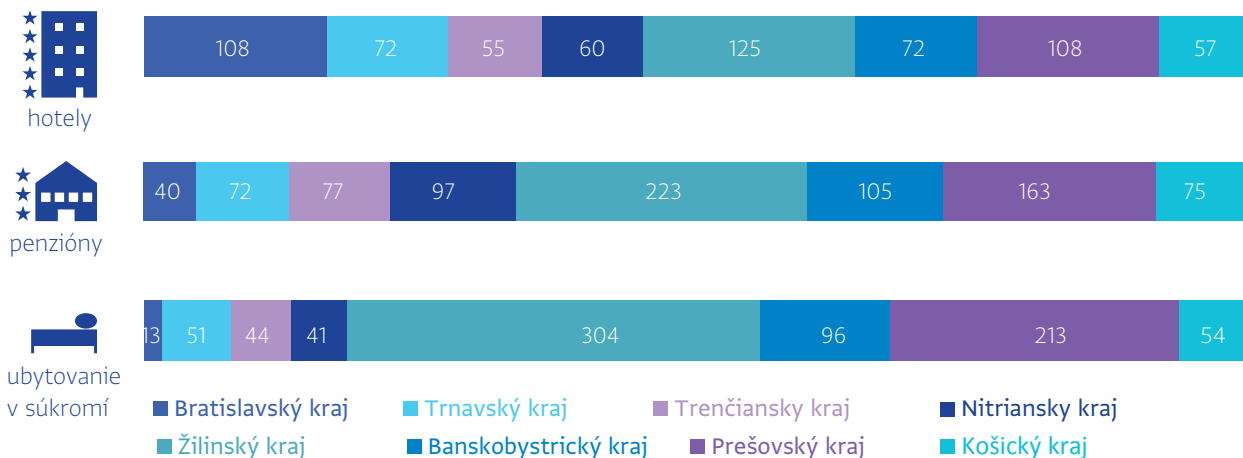
Ku koncu roka 2015 poskytovalo ubytovacie služby 3,7 tis. **ubytovacích zariadení** s kapacitou 198,9 tis. lôžok, čo je **oproti roku 2011 viac** o 713 zariadení a takmer 13 tis. lôžok. **Viac ako štvrtina** z nich bola lokalizovaná v **Žilinskom kraji**, takmer 20 % podiel tvorili zariadenia v Prešovskom kraji. Tieto kraje zároveň patrili ku krajom s najvyššou návštevnosťou. V **Bratislavskom kraji** bolo **najmenej ubytovacích zariadení** (6,5 % v roku 2015), ale **počty návštevníkov** v nich boli absolútne **najvyššie**. Oproti roku 2011 bola zaznamenaná vyššia návštevnosť vo všetkých krajoch s výnimkou Košického, kde počet návštevníkov klesol o 8 %, zahraničných dokonca o 11,8 %. Hostia využívali predovšetkým ubytovanie v hoteloch (67,2 %) a penziónoch (10,8 %).

Objem tržieb vzrástol o 21,9 %, z toho od **zahraničných návštevníkov** o 13,1 %. Relatívne najviac vzrástli tržby v Banskobystrickom (o 34,5 %) a Prešovskom kraji (o 28,8 %).

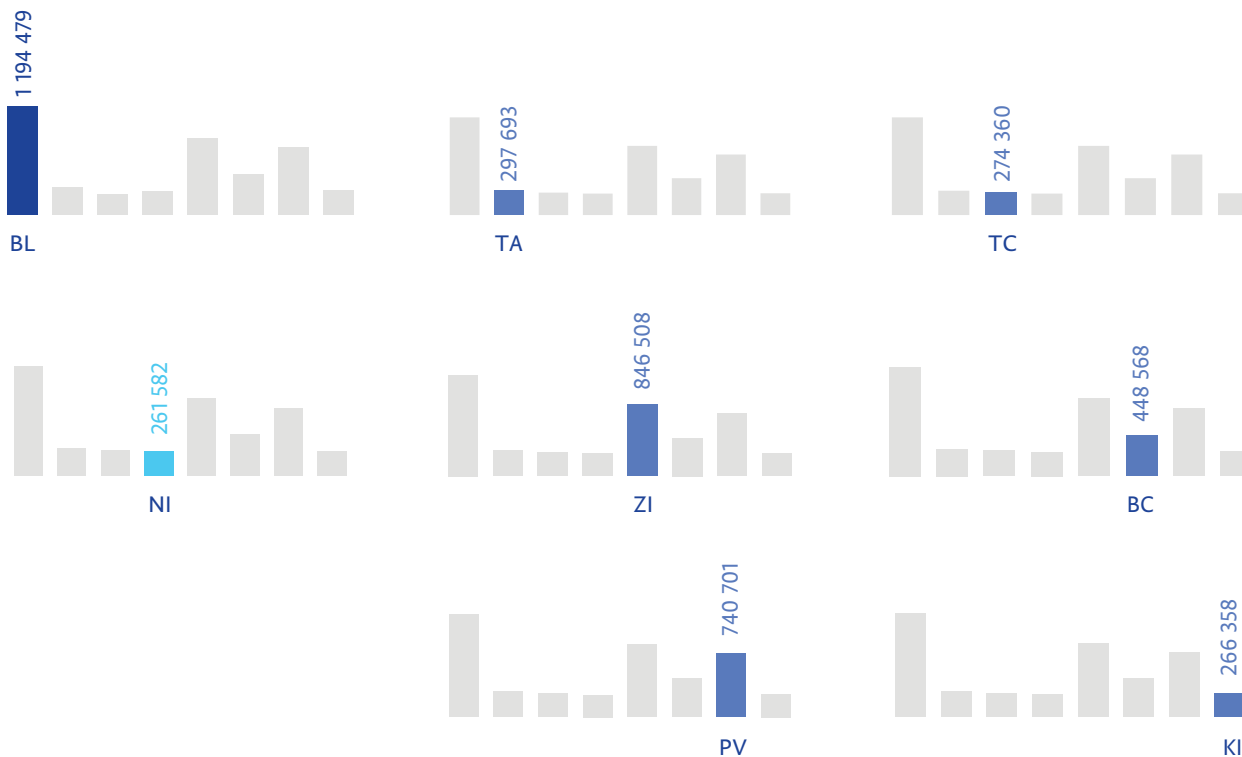
Tržby za ubytovanie v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu

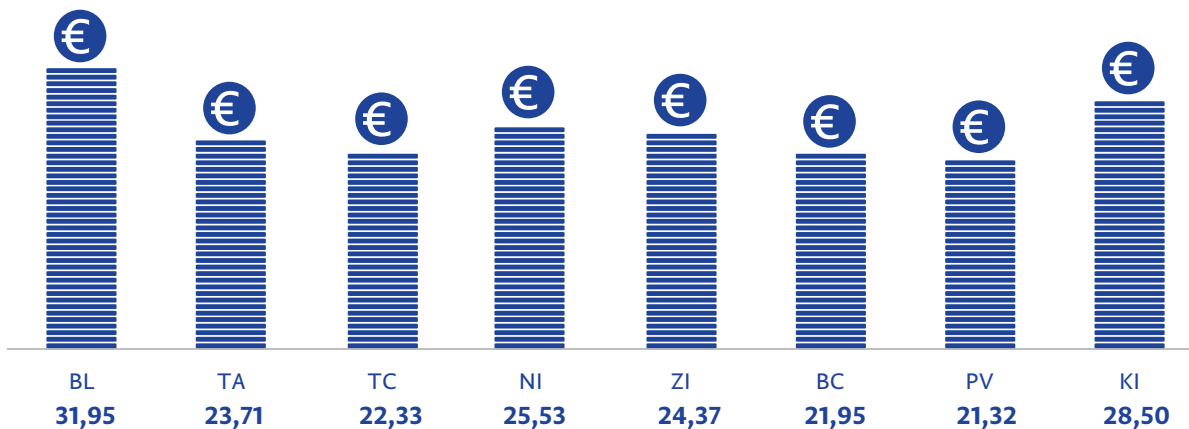
Vybrané druhy ubytovacích zariadení

Návštevníci v ubytovacích zariadeniach cestovného ruchu v krajoch

Priemerná cena za ubytovanie

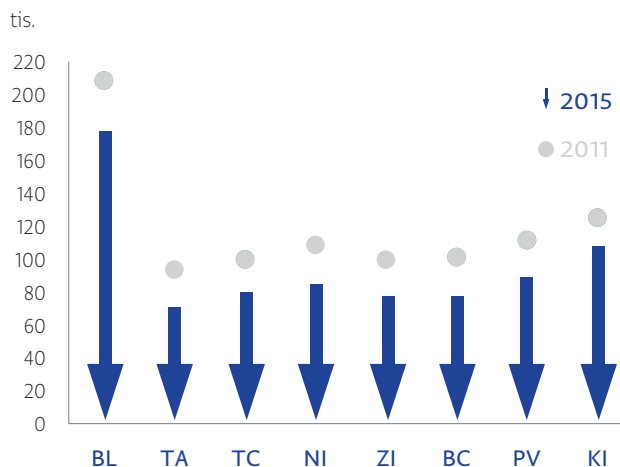

INFORMÁCIE A KOMUNIKÁCIA

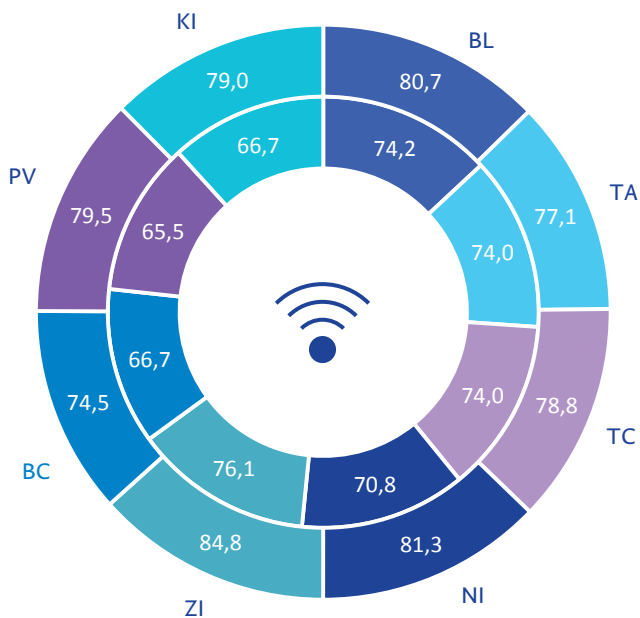
Od roku 2011 sa **počet hlavných telefónnych prípojok** v rámci Slovenska **znižil** o 16 %. K poklesu došlo vo všetkých krajoch, **najviac v Trnavskom kraji** (o 21,3 %). Pokles súvisel so znížením počtu bytových telefónnych pripojení, ktorý sa pohyboval od 13,5 % v Košickom do 21 % v Trnavskom kraji. Pokles pripojení v sieti ISDN bol ešte výraznejší, **v piatich krajoch** (Nitriansky, Žilinský, Banskobystrický, Prešovský a Košický kraj) ich počet **klesol o viac ako polovicu**.

Počet **internetových pripojení v pevnej sieti** sa naopak **vo všetkých krajoch zvýšil**. Rast bol v rozpätí od 25,8 % v Trnavskom kraji do 38,9 % v Trenčianskom kraji.

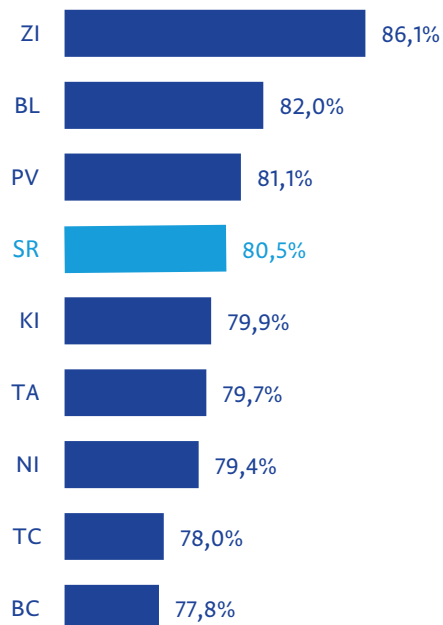
Vývoj počtu hlavných telefónnych prípojok

Domácnosti s prístupom k internetu (v %)

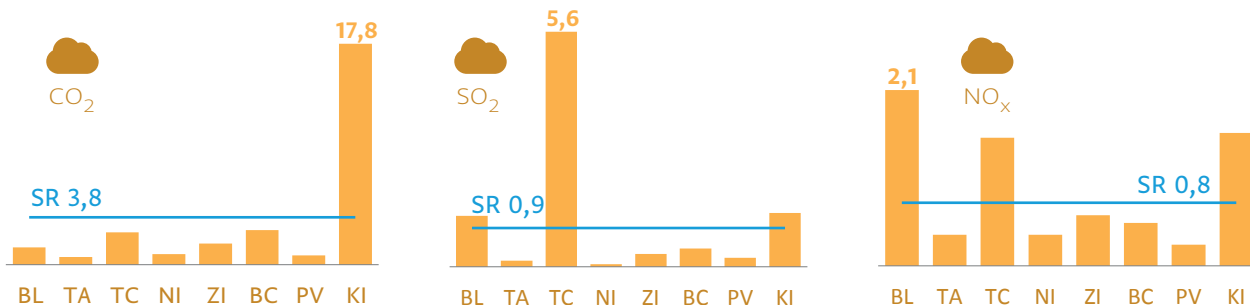
Domácnosti s prístupom k počítaču

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

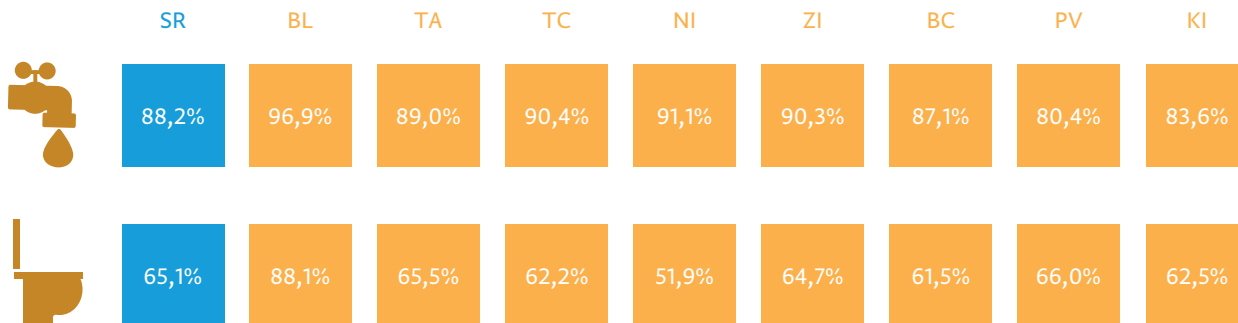
Intenzita znečistenia emisiami v krajoch v roku 2014 (tony za rok na km²)

Územie Slovenska je najviac zaťažené **emisiami oxidu uhličitého (CO₂)**. Medzi rokmi 2011 až 2013 jeho koncentrácia mierne klesala, ale v roku 2014 prišlo k jej rastu. **Najviac zaťažený je Košický kraj**, v ktorom obsah tejto škodlivej látky 4,7 násobne prevýšil priemer Slovenka. **Emisie oxidu siričitého** klesali, ich pokles sa prejavil takmer vo všetkých krajoch s výnimkou Nitrianskeho, v ktorom stagnovali, a Prešovského kraja, v ktorom mierne rástli. Týmto druhom emisií je **najviac zaťažený Trenčiansky kraj**, hoci úroveň zaťaženia poklesla v sledovanom období o 37,4 %. Mierne sa znižovali aj emisie oxidov dusíka vo všetkých regiónoch s výnimkou Trenčianskeho, kde v roku 2014 prišlo k ich rastu o 2,7 %.

V rokoch 2011 až 2015 sa na Slovensku **zvýšila separácia komunálneho odpadu**. Podiel separovaného odpadu vzrástol z 8,2 % v roku 2011 na 11,6 % v roku 2015. Množstvo separovaného odpadu sa zvýšilo o 50,9 %. V separácii sa najviac darilo Nitrianskemu kraju, kde množstvo separovaného odpadu vzrástlo o 94,2 %. **Vedúce postavenie** naďalej **patrí Trenčianskemu kraju**, v ktorom podiel separovaného odpadu tvorí 15,4 %.

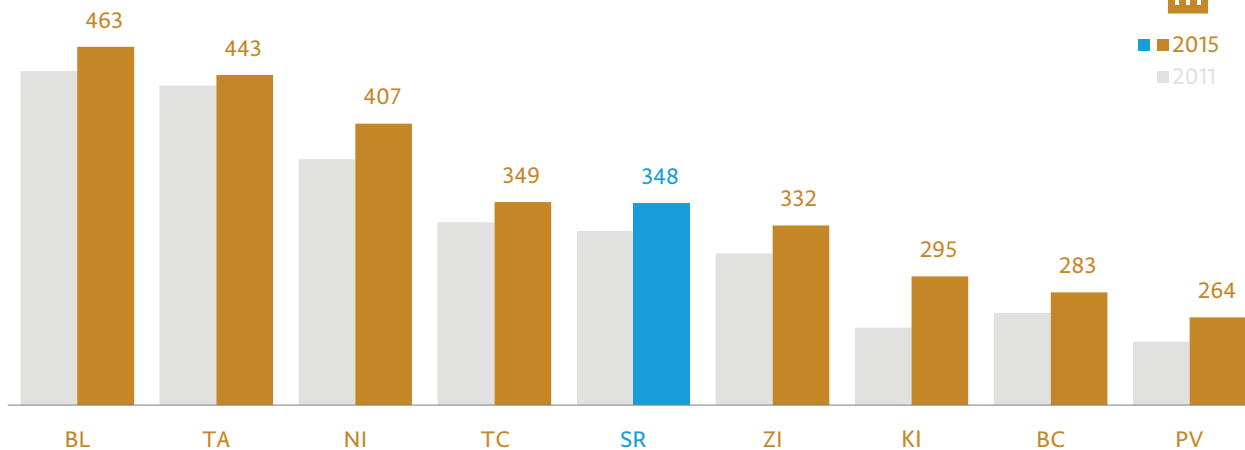
Obyvatelia zásobovaní vodou z verejných vodovodov a napojení na verejnú kanalizačnú sieť

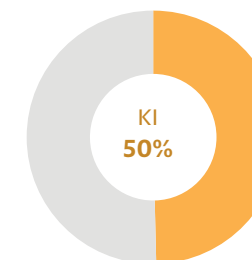
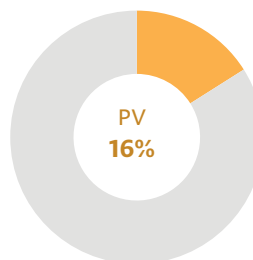
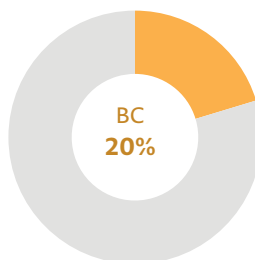
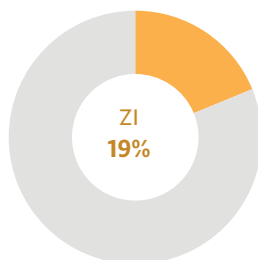
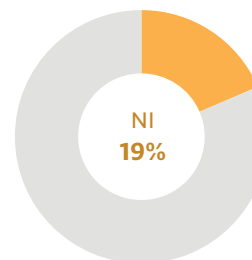
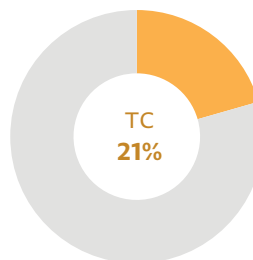
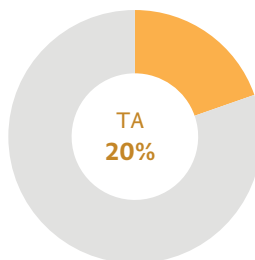
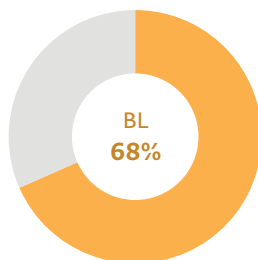
Komunálny odpad v krajoch (kg / obyv.)

■ 2015
■ 2011

Zhodnocovaný komunálny odpad v krajoch

VÝSKUM A VÝVOJ

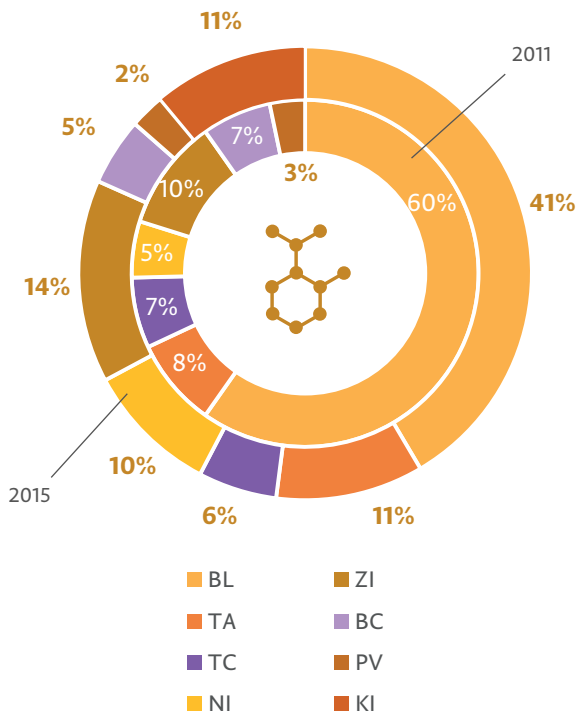
Celkové **výdavky na výskum a vývoj (VV)** medzi rokmi 2011 a 2015 na národnej úrovni **vzrástli dvojnásobne** a v roku 2015 predstavovali viac ako 927 mil. Eur. Najvyššie výdavky na VV boli v Bratislavskom kraji. Rast výdavkov bol vo všetkých krajoch. **Najvyšší, viac ako štvornásobný rast, dosiahol Nitriansky kraj.** Najpomalšie rástli v Bratislavskom a Košickom kraji (1,6 násobný rast).

Podiel kapitálových výdavkov vzrástol z 20,2 % v roku 2011 na 40,4 % v roku 2015. Rast bol **vo všetkých krajoch**, najvýraznejší v Bratislavskom a Žilinskom kraji. **Bežné výdavky** v priebehu celého obdobia **rástli iba v Žilinskom kraji.**

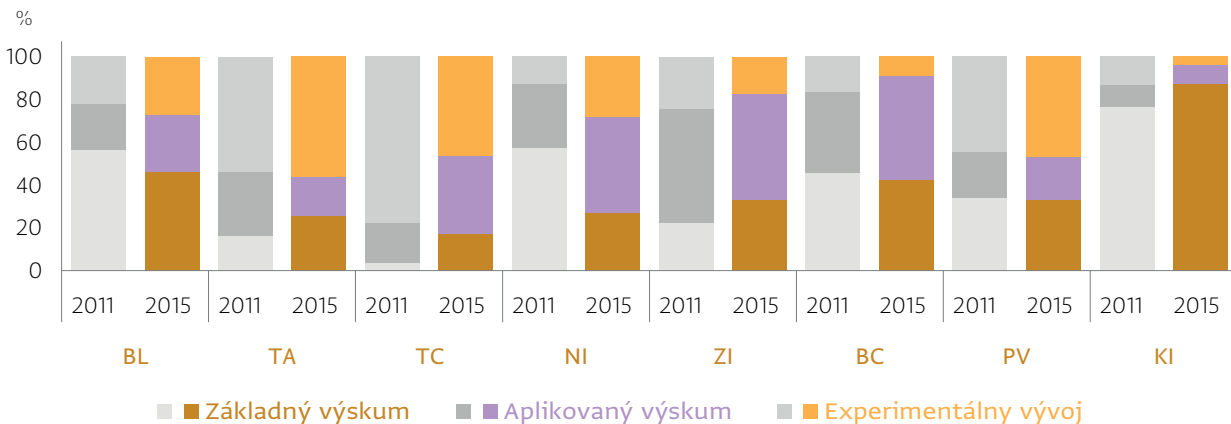
V sledovanom období najvyšší podiel financií na základný výskum bol v Košickom a Bratislavskom kraji, aplikovaný výskum dominoval v Žilinskom a Banskobystrickom kraji a experimentálny vývoj bol podporovaný najviac v Trnavskom, Trenčianskom a Prešovskom kraji.

Oblasť technických vied bola najviac finančne podporovaná vo väčšine regiónov. **V Nitrianskom kraji boli najvyššie výdavky v oblasti poľnohospodárskych vied, v Košickom kraji v oblasti spoločenských vied.**

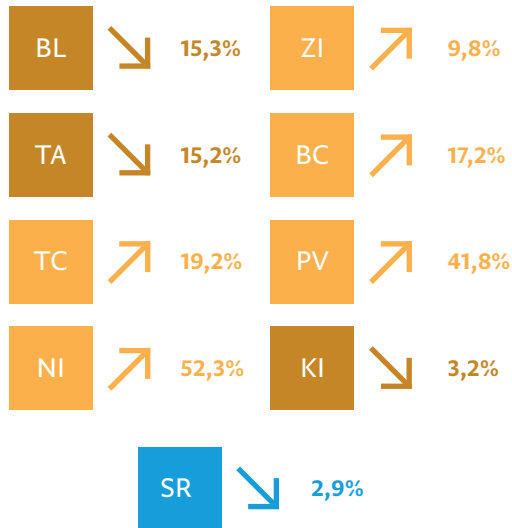
Výdavky na výskum a vývoj v krajoch

Výdavky na výskum a vývoj podľa činností v krajoch

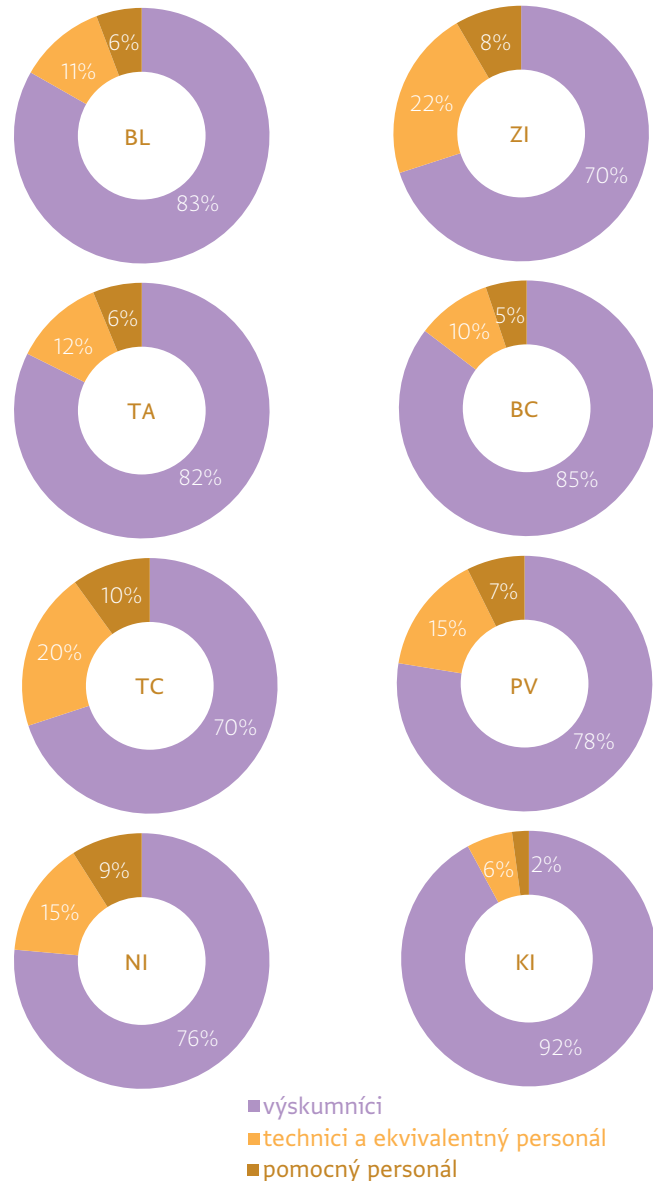
Vývoj počtu zamestnancov vo výskume a vývoji v FTE za 2011 - 2015

Počet zamestnancov vo väčšine regiónov sa medzi rokmi 2011 až 2015 **výrazne nemenil**. Mierny rast zamestnanosti bol len v Nitrianskom a Žilinskom kraji. Od roku 2011 klesá zamestnanosť **v Bratislavskom kraji**, napriek tomu, že v kraji **pracuje v oblasti VV najviac osôb (47 %)**. Najviac zamestnancov tvorili zamestnanci s vysokoškolským vzdelaním pracujúci ako výskumníci.

V oblastiach prírodných, technických, lekárskech a farmaceutických, spoločenských a humanitných vied pracovalo najviac zamestnancov v Bratislavskom kraji. Najvyššiu zamestnanosť v oblasti poľnohospodárskych vied mal Nitriansky kraj.

Zamestnanci výskumu a vývoja podľa pracovného zaradenia v FTE

NAŠE REGIÓNÝ 2016

Autori publikácie:

Gabriela Haasová
Martina Rosipalová
Alena Vachová
Eva Dočolomanská
Anna Cerulíková

Grafická úprava:

Kristína Vargová

Vydal:

Štatistický úrad Slovenskej republiky
Bratislava, 2016

ISBN 978-80-8121-525-4 (online)

NAŠE REGIÓNY 2016

Analyticko-propagačná publikácia, ktorá charakterizuje vývojové tendencie v regiónoch Slovenska na základe vybraných štatistických ukazovateľov za posledných päť rokov prostredníctvom nových vizualizačných prvkov, grafov a krátkych analytických textov.

ISBN 978-80-8121-525-4 (online)

www.statistics.sk

